Kaina 10 pf.

Nr. 46 (1208) Vilnius, 1943 m. lapkričio 13 d.

LIETUVIŲ KARIŲ SAVAITRAŠTIS

Eina nuo 19.9 m.

LEIDZIA LIETUVOS SAVISAUGOS DALIŲ STA AS; Vyr. redaktorius kpt. *Simas Urbonas;* Redakcijos ir administracijos adresas: Vilnius, Jezuitų g-vė Nr. 3; Telefonas per Vilniaus karišką; Vyr. redaktorius — 22. Redakcijos ir administracijos — 24; Spauda: Kauen-Wilnaer Verlags — und Druckerei G. m. b. H., Wilna, St. Annenstr. 3, Ruf 15-66.

Nuostolingi bolševikų puolimai

Krime vokiečių ir rumunų kariuomenė per atkakliias kautynes su kruvinais nuostoliais atmušė sovietų puolimus iš ją prietiliių abipus Kerčės ir prieš Perekopo sąsmauką. Lapkričio 8 d. ir vėliau pro Kerčės pusiaspnį naujas sovietų mėginimas šėlipti.

Šiaurinėjuose kelluose į Krimą mūsų daliniai sėkmingai spyrėsi prieš vis labiau spaudžiantį priešą.

Kaip lapkričio 10 d. buvo paskelbta į pietryčius nuo Perekopo rumunų junginiai priešpuoliu atrėmė vieną laikinai prarastą aukštumų sritį.

Prie žemutinio Dniepro sovietai veltui mėgino pulti vokiečių prietiliius. Silpnesnės pajėgos, persikėlusios per upę, buvo sunaikintos. Didžioje Dniepro kilpoje, į pietus ir į pietvakarius nuo Dniepropetrovsko, stiprūs priešo prasilaužimiai puolimai, susidūrę su atkaliiu vokiečių kariuomėnės pasipriešinimu, sugniužo. Savąjs priešpuoliais laikinai įsilaužęs priešas vėl atremtas.

Vykdant toliau mūsų puolimąsius veiksmus į pietus nuo Nikopolio, buvo sumušta viena apsupta priešo pėstėjų grupė ir buvo paimta daug belaisvių ir grobio.

Sėkmingai vyko vienas savas puolimas Dniepro fronte į pietvakarus nuo Dniepropetrovsko. Priešas patyrė sunkių nuostolių žmonėmis ir karo medžiaga, gi savi nuostoliai buvo nežymūs.

Tarp Kremenčugo ir Kijevo mūsų kariuomenė šėstimė sovietus iš kai kurių Dniepro salų ir atmušė pakartotinius priešo puolimusi—Dniepro kilpoje į pietryčius nuo Kijevo. Per šias kautynes ff šarvuočių divizija „Das Reich" nuo šių metų pradžios sunaikino 2000-į priešo šarvuotį.

Kaip lapkričio 6 d. Vyriausioji Kariuomenės Vadovybė pranešė, į šiaurę nuo Kijevo sovietai į kautynes metė naujai atgabentas pranašesnes pajėgas. Siekiant paversti niekais grasinantį prasilaužimą, mūsų atkakliai ir su jniršimu kovojantį kariuomėnė atitraukta į toliau į vakarus esančią poziciją. Čia mūsų kariuomėnė atitraukta iš jau ištisas savaites kautynių linijoje esančių Kijevo miesto dalių.

Lapkričio 9 d. paskelbta, kad Kijevo kovų srityje kovos pasmarkėjo ypatingai į pietus ir į vakarus nuo miesto. Priešui savo puolimais kai kuriuose ruožuose priėš mūsų dalinių ryžtingą gynybą tik lėtai laimini teritorijos, savais priešpuoliais kai kuriose vietose šį pranašesnio priešo atpėšėto kelios laikinai prarastos vietovės.

Dėl kovų Kijevo srityje lapkričio 10 d. paskelbta, kad nepaisant blogo oro be pertraukos tebevykstą atkaliios kovos plačiame fronte ir su stipriomis pajėgomis puolančiu priešu. Į vakarus ir į šiaurės vakarus nuo Kijevo mūsų daliniai, atremdami nuolat vykdomus pranašesnių priešo pajėgų mėginimus pravėrėti, pasitraukė į naujas pozicijas. Į pietvakarius nuo miesto savas sėkmingas priešpuolis sukėlė sunkias šarvuočių kovas. Sunaikinti 45 sovietų šarvuočiai ir atsiimta daugelis prarastų vietovių.

Nepermatomoje ežerų ir pelkių srityje, įsilaužimo vietoje prie Nevelio, mūsų kovinės grupės ginasi nuo stiprių priešo pajėgų. Lapkričio 6 d. į vakarus nuo miesto mūsų daliniai, kovodami su stiprių, šarvuočių ir kautynių aviacijos remiamu, priešu, vėl pasiekė gyninosi laimėjimą. Pakartotinai puolusieji sovietai atsitumti į savo išeities pozicijas, sunaikinant 51 vieną jų tanką. Lapkričio 7 d. sovietų mėginimai įsiveržimu šrit j visas puses praplėšti nepavyko.

Lapkričio 8 d. savo priešpuoliu iš pietų pusės, nepaisant priešo kieto pasipriešinimo, iš ištsumtas iš kelių stiprių pozicijų. Į vakarus ir į šiaurės rytus nuo miesto sovietai puolė su iš dalies naujai įvestomis pajėgomis. Per smarkias kautynes jie sulaikyti arba atremti su kruvinais nuostoliais.

Kaip lapkričio 9 d. paskelbta į šiaurės vakarus nuo Smolensko sovietai vėl pradėjo pulti. Neskaitant kai kurių vėliau užsklęstų įsiveržimų, jie atremti.

Nuo lapkričio 3 ikl 5 d. karo aviacija Rytų fronte sunaikino 140 sovietų lėktuvų. Pasigendama šešių savų lėktuvų.

93-sis sunkiųjų šarvuočių šaulių dalinys per pastarąsias savaites Rytų fronto pietuose sunaikino 153 sovietų šarvuočius ir dar 24 paverė netinkamais naudoti. Tuo būdu šis žymiai prisidėjo prie sukliudymo priešui prasiveržti.

Kovoje prieš bolševikų desantinius junginius Kerčės sąsiaurėje ypatingai pasižymėjo vienas kpt. itn. Klassmanno vadovaujamas karo laivyno sargybinių laivų junginys. Nuo lapkričio 4 ligi 8 d. šis junginys, dažnai iš visai arti, paskandino 3 kanonieres, 2 greitlaivius, 5 kariuomenės pakrautus desantinius laivus bei vieną vilkiką ir sunkiai sužalojo vieną greitlaivį ir vieną kanonieres.

Lapkričio 4 d. Pietų Italijos fronte prasidėjo smarkūs mūšiai su kellomis abipus Volturno puolusiomis priešo divizijomis. Rytiniame ruože priešui per naujus neįskėmingus puolimus buvo padaryta juntamų nuostolių. Į pietus nuo Istonio tebevykstą kautynės.

Lapkričio 6 d. pranešta, kad Pietinėje Italijoje sunkios kautynės prie Volturno nuolat smarkėja. Per savo puolimus, nukreiptus į mūsų nukštumų pozicijas, britai ir amerikiečiai visa laika patiria sunkių kruvinų nuostolių. Viena į prieki išsišovusi, laikinai priešo apsupta kautynių grupė pakties metu pralaužė apsupimo žiedą ir prasimušė iki s

Gudijos pelkėse

Eil. Pr. Petrylos nuotr.

Kaip lapkričio 6 d. buvo paskelbta, Atlante šiaurinėje dalyje vokiečių povandeniniai laivai kovoje su priešo lydimomis vilkstinėmis nuskandino keturis laivus nakintuvus, vieną korvetę ir penkis laivus, 29.500 tonų talpos. Torpeduotas dar vienas laivas ir vienas sargybinis laivas.

Vokiečių lėktuvai ir naktį į lapkričio 8 dieną apmėtė stambaus kalibro bombomis paskirus Londono miesto srities taikinius.

Kaip nepaprastu pranešimu lapkričio 8 d. paskelbta, vokiečių aviacija vėl sudavė skaudų smūgį priešo kariuomenės ir reikmenų transportams Viduržemio jūros vakarinėje dalyje. Kovos lėktuvų dalinai draąsiu pažeminiu puolimu prie Siaurės Afrikos kranto puolė iš 22 oilnai pakrauti kariuomenės laivų sudarytą vilkstinę, kuria lydėjo aštuni laivai naikintuvai. Daugybė bombų ir torpedų pataikė į 13 didelių keleivinių laivų, bendros 140.000 brt talpos, o taip pat sunaikino du laivus naikintuvus. Vokiečių lakūnams atsitolinant, buvo pastebėta daug kariuomenės transporto laivų degančioje ir skęstančioje padėtyje. Sunaikinus tuos laivus, daug tūkstančių jaunų amerikiečių ir britų pakaitinių karių rado mirtį bangose.

Po artilerijos ugnies

PK — ff - karo koresp. Keerend plešinys. (Wb)

AZIJOS TAUTŲ KONGRESAS

TOKIO. Visų tautų, dalyvavusių Didžiosios Rytų Azijos kongrese Tokio mieste, atstovai šeštadienį vienu balsu priėmė rezoliuciją, kurioje yra šie punktai: 1. Didžiosios Rytų Azijos dalys pagal savitarpio pagalbos ir bendrardarbiavimo principą užtikrins savo teritorijų saugumą ir pastovumą ir pagal teisingumo principus nustatys bendros gerovės tvarką. 2. Didžiosios Rytų šalys užtikrins brolišką santykius tarp šių teritorijų tautų, gerbdamos kitų suverenumą ir nepriklausomybę ir teikdamos savitarpio pagalbą. 1. Didžiosios Rytų Azijos šalys sustiprins didžiosios Rytų Azijos kultūrą ir civilizaciją tuo būdu, kad gerbs atskirų tautų tradicijas ir tolias plėtos kiekvienos rasės kūrybinės jėgas. 4. Didžiosios Rytų Azijos šalys, glaudžiai bendradarbiaudamos visasališkumo pagrindu, stengsis pagreitinti savo ekonominę plėtotę ir tuo prisidėti prie bendrosgerovės. 5. Didžiosios Rytų Azijos šalys palaikys draugiškus santykius su visais pasaulio kraštais, prisidės prie pasaulinimo rasinių skirtumų, skatins kultūrinį santykiavimą ir natūralinių turtų naudojimą visame pasaulyje, ištaip prisidėdamos prie visos žmonijos pažangos.

Sovietai neteko 3 mil. karių

BERLIN. Sovietų nuostolial nuo ofenzyvos pradžios, liepos 5 d., iš vokiečių pusės taip vertinami: jau prieš keturias savaites sovietų pusėlolial siekė daugiau kaip du milijonus yrų, kurių pusė, vadinasi, milijonas karėviių, žuvo kautynių lauke.

Nuo to laiko tebevykstančios grumtynės sovietų nuostolius per pastarąsias keturias savaites padidino maždaug iki trijų milijonų yrų. Iš šio bendro skaičiaus bemaž 1,3 mil. nukauta ir lyglai 130.000 pateko į nelaisvę.

Nepaprastai didelį kraujo nuostolial taip pat atšiftnka sovietų nuostolius šarvuočiais, ginklais ir karo reikmenimis. Tiktai nuo liepos 5 d. vokiečių kariuomėnė sunaikino 16.244 sovietų šarvuočius. Prie to skaičiaus dar tenka pridėti daugiau kaip 2.000 šarvuočių, kurtuos sunaikino vokiečių aviacija. Bet tikrieji sovietų šarvuočių nuostolial yra dar didesni, nes į minėtą skaičių ietra tik tikrai pastebėti sunaikinimai. Ko to, bolševikai daug šarvuočių neteko, keldamiesi per pelkes ir upes. Kiti vėl buvo sunaikinti parengties pozicijose ir žygio metu. Pabėgialis sovietai per pastaruosius keturis mėnesius neteko 9.529. Taip pat bolševikai neteko 4.499 kulkosvaidžių. Toliau per šį laiką sovietai prarado 10.225 lėktuvus.

UŽSIENIO ŽINIOS

BARESCIA. (NL). Fašistų partijos sekretorius neseniai išleido įsakymą, kuriuo nustatoma, kad visi fašistų žudikai ir nužudymų organizatoriai turi būti nuteisiami mirti.

HELSINKIS. Spauda su pasipiktinimu atmeta užsieniuose kursuojančius gandus apie tariamas Suomijos derybras su Sovietų Sąjunga. Tokie užsieniųg gandai ir pranašavimai visada savyje slepia dalį priešo propagandos, konstatuoja „Karjala". Jeigu kas mano, kad Suomitę galima priversti be sąlygų kapituliuoti, tai tas visiškai nepažįsta suomių giminės.

STOCKHOLMAS. Žiniomis iš Maskvos, Stalinas savo kalboje, pasakytoje ryšiuose su spalio revoliucijos metinėmis, pareiškė, kad „ūkrofo antrojo fronto" sudarymas Europoje jau nesąs už kalnų.

STOCKHOLMAS. Per Maskvos radiją buvo paskelbta štrauka iš „Izvestiadienio „Pravdos". Ten pažymėta, kad tūkstančiai tūkstančių sovietų piliečių vis dar laukią išlaisvinimo. Jų tarpe latviai, estai, lietuviai ir karėliai, kurie su pasilūgimu laukią tos dienos.

BERLIN. Kaip DNB patyrė, šiomis dienomis Rytų fronto pietuose, būtent Platichatki vietovėje, bolševikai išlaidė 500 sunkiai sužeistų vokiečių karių. Jie pateko sovietams į rankas negalint karo ligoninės traukinui dėl staigaus bolševikų šarvuočių įsiveržimo švaižiuoti. Per priešpuolį prasiveržę vokiečių šarvuočiai vėl sudarė progą traukiniui išvažiuoti, bet čia pasirodė, kad bolševik vist sunkiai sužeistieji per apsaudymą iš visai arti Platichatki geležinkelio stotyje buvo užšudyti.

STOCKOLMAS. (NL). United Press pranešimu, esama daug šenkių, rodančių, kad planuojamas Roosevelto, Stalino ir Churchillio susitikimas. Daug kas mano, kad jau nustatytas to susitikimo laikas ir paskirta jo vieta ir kad tojį konferencija įvyks kurioje nors nuosalioje pasaulio vietoje. Nors cenzūra neleidžia nieko pranešti apie pasitarimus šiai konferencijai, vis dėlto tam tikri šenkiai aiškiai leidžia spręsti apie tai, kad jį įvyks.

STOCKHOLMAS. (NL). Reuteris trumpai pranešė, kad pasitarimai tarp Edeno ir Turkijos užsienių reikalų ministerio Menemencioglaus kovo 10 d. Kairėje buvo baigti.

BERLIN. Reuterio žiniomis, karalius Viktoras Emenuelis, atvykęs į savo gimtąjį Neapolio miestą, buvo pasveikintas toklais šauksmais: „Šalin karalius! Atsisakyk sosto!"

PARYŽIUS. Spaudos žiniomis iš Tanžero, per vieną komunistų manifestaciją Alžerijoje, kurioje dalyvavo 5.000 žmonių, buvo paskelbta Alžerijos sovietų respublika. Manifestacijai pasibaigus, jos dalyviai nuėjo prie gubernatūros rūmų paleikti savo reikalavimą de Gaulle. Pakeliui įvyko susirėmimas su policija, per kurį trys komunistai buvo užmušti ir 14 sužeista.

FURERO KALBA

2

MIUNCHENAS. (NL). Vokietija veda didžiausias pasaulio istorijos grumtynes, gindamasi nuo žiaurioms nenapykantos ir pragariško atkakliausiojo ir šėlstančio priešo, naikinamojo noro Dabartinis vėsus šautūs žūlis yra: „Mūsų garbė yra ištikimybė". Tokia dvasia laikrištio 9 d. seniejį nacionalsocialistų partijos kovotojai buvo susirinkę Löwenbrau rūsyje savo tradicinio suburimo, į kurį ir šį kartą atvyko Fiurerio Adolfas Hitleris. Salė ir galerijos buvo pernilstydos. Buvo matyti daug ordinų. Fiureris kryžių, Geležinių kryžių, Bryno medalių, Kelio Nuopolio kryžių, puošusių krūtinę daugelio garbės svečių — kariuomenės generolų, ministerių ir kitų aukštų valandinės sugrižusi į Jūsų tarpa. O vis dėlto, vargu žmonijos istorijoje rasi tokią epochą, kuri per 20 metų apimtų tokius mūtinišiūs, pasuvėjusių nukreiptųjų ir tautų likimą formuojančius įvykius.

Tikslinga dabar bendrais bruožais pažvelgti į anuometinius įvykius.

1914 metai, Vokietijo Reichas yra konstituucinė, taigi, parlamentarinė demokratinė monarchija. Pro daugeli spragų žydėjusi laisvė ir gerbė, į politinį gyvenimą, o taip pat ypač į vadinamąjį vadovaujantį aukšnai, dūkis daugelyje sričių pažvirto tikrine jos direna.

Anuometinio Reicho politinė siekimai, iškėlė Hitleris, buvo nukreipti tik į pasaulinės taikos išlaikyma, ant vien tik taikos, kad nebūtinetinis Reichas, nepaisant to, kad turėjo beveik 30 milijonų gyventojų daugiau, negu Prancūzija, skaičiaus atžvilgiu turėjo mažesnį karinį dengiamą, geriausiai paneigia vėliau iškeltą tvirtinimą, kad ta valstybė anuomet grasinusi taikai. Vokietijos anuometinio nebuvo siekiama jokio kito tikslo, kaip tik to, kuri daugybė anglų visiškai atvirai pasakė būtent: Reichą, kaip organiškai stiprinusią europinę jėgą, koalicinių karų sunaikinti lygiai taip, kaip Anglija šimtmečius anksčiau nugalėjo pirmiausia Ispaniją, paskui Olandiją ir galų gale Prancūziją per ligus karus. Mažoji britų sala, kuri neusikaitomais karais palaipsniui pavergė ketvirtadalį viso žemės rutulio, vėl ketė, pradėjęs tą pat darbą, paskui pasaulinės karo neusišlėkė nuo senų nuvalkiotų moralizuojančių frazių, kurios Anglijų lydėjo kiekvienoje karo metu, apsaugoti nuo tų tautų laisvę, kovą už naują pasaulio sutvarkymą teisingumo pramese, kova už demokratija, kova už visų naujų laisvę".

Fiureris priminė, kad, nepaisant mūtinišios pasaulinės persvaros, anuometinio Vokietijo Reicho atsvitigu žokiojo vietoje nebuvo nieko siemisma pergalių, tad galutinį susmukimą galima priskirti ne tiek kalavijui, kiek naikinančios propagandos jėkai. Vienas anuometinis prezidentas, pareiškė Fiureris toliau, anuometinei demokratinei Vokietijai keturiolika punktų primė naujos pasaulio tvarkos ideali ir veiksla. Tauta politinių atžvilgiu buvo per menkai apsišvietusi, kad būtų galėjusi perėvelgti per tuo rūkus, ir jį, visu pirma, buvo per maža patyrusi ant savo kailio demokratiniu užtikrinimų atžvilgiu, valstybės vadovybę buvo sudėrytą iš aliptnųjų, kurie, vietoj pagal pasiūlą vovoje dėl paskutinio atodrėsio, nuėjo iš pažiūros lengvesniu o tuo pačiu, pavergimu keliu. Ją tuo vedė partijos ir vadai, kurie ne tik dvasinių, bet ir materialiniu atvilgiu buvo užsienių rankose. Taip buvo prieita prie 1918 metų lapkričio 9. 10 11 dienų. Pasitikdamas šiliminėmi suteiktais vėliktinais vokiečių tauta padėjo savo ginkius ir net pakeitė savo valstybinę formą. Tuo būdo mūsų priešai sąlygos buvo ne tik išpildyos, bet ir net pralenktos. Vargu kuriejo pasaulio valstybės žydėja pažėjė švęsti tokius triumfus. Taip anuometinė Lapkričio mūsesio Vokietija. Kai šiandien mes prisimename tą prieš 20 metų buvusią lapkričio 8 dieną, pareiškė Fiureris toliau, mes turime pripažinti du dalykus: Koks nuostatus mūsų sąjūdžio kelias? Kokis mūsų šalininkų žaliningo galia? Kai tvianančiais šimtmečiais istorija iš tip laikio jtakos svarstys nacionalsocializmo gimimą, tai galės būti prieita vien prie konstatavimo, kad tai buvo nuostabiausia tikėjimo pergalė. Antrojo mintis, kuri šiandien mus apima, gali būti tik: kas būtų buvę iš Vokietijos ir Europos, jei nebūtų mūtinai 1923 metų lapkričio 8 ir 9 diena ir jei nacionalsocialistinė mintis nebūtų užkariavusi Vokietijų Reicho? Juk valdios perėmimas 1933 metais yra neatsiejamai susijęs su 1923 metų lapkričio 8 diena. Tr. diena buvo mūjo didžiai pirmą kartą nusilenkė žmonių dvasios, buvo pašalinti slipniei, o pasilikusiuosius apėmė dar didesnis, net labiau susitpydęs vilties geru laimėjimu. Ir tuo būtu pavirtusi Europa, jei Vokietija būtų pasilikusi tuo, kuo buvo anuomet — Weimaro šilmės demokratine imperatorine valstybe? Bytų Europos vidžiai potūriu azijatiškas bolševikinis mūžinas būtų buęęs savo ginklavimąsi ir niekados nebūtų šleidęs iš akių matyto Europos sunaikinimo tikslo. Vokiečių Reichas tos pasaulinės jėgos akivaizdoje karinės atžvilgiu būtų galėjęs tik nedaug savnačių turėti. Kokia nepertinga ir šiandien mūtis Europą saugoti palikti Lenkijai, šiandien jau nebetenka įrodinėti. Lygiai taip pat kvalina buvo daug kur paskleistas manymas, kad bolševikinė mūžina, gal būt, būsią galima sušveinti, kad jo pasaulio užkariavimo planus būsią galima pašalinti taikingos ir vis tuomet nusiginkiuojančios Europos vaizdu. Tatai man atrodo taip, lyg vištos ir žąsys vieną grąžią dienų panorętų lupėms padaryti šiliminės pasitikimą, jog jos jau nebesirengia kiūtų lapėms užpuldinėti, tikėdamosi, kad lapės dėl to pasidarys vegetarėmis.

Tas bolševikinis mūžinas, pabrėžė Fiureris, tol šturmu puls Europą, kol jis pats nebus palaužtas ir sunaikintas. O gal kas nesuprantama, kad Suomija grasino pasaulio taikai? Nepaisant to, jį buvo užpilta ir, jei ne Vokietija, jau 1941 metais kaip kaimynė Sovietų Sąjungos ir tuo pačiu ir naujam baisiam mėginimui. Taip pat niekas rimtai netikės, kad estai, latviai ir lietuviai būtų turėję norą užkariauti Tarybą. Nepaisant to, Sovietų Sąjunga nutarė tuos žmones išguiti iš jų kraštų ir išgabenti į Sibirą. Taip pat ir Rumunija, tikriausiai, nesirengė užimti Kaucazą ir Baku naftos šulinius, taiduo Kaucasija atkakliai siekė užimti ne tik Dunojaus šlotės, bet ir rumunų naftos šulinius ir, be to, visus Balkanus, visa tai panaudojant atspirties tašku tolesnei ekspansijai. Siam žiaurmavimui, kuris jau beveik 2.000 metų iš Bytų grasino Europai, galėsėmingai paspiriešinti tik viena valstybė, ir tai yra Vokietija. Ir nors šį kovą mūsų tautai yra be galo sunki, tai tas vien tik reiškiama, kad be ar net prie Vokietijos iš viso jokia valstybė nepajėgtų atsispirti tai negerovei, kad bet kokia paskirsos Europos valstybė vitės geru laimymui ar dvasinių paskatavimu maskviečiams nusipelnyti atiadumo nažiausiai yra vaikiška kvailystė ar niekinga baltųjų ir kad, visu pirma, manymas, jog vietoj Vokietijos žemyno gynybą galėtų perimti kita, gal net užjūrių valstybė, yra ne tik neteisinga, bet ir rodinsta tikru moralinė silpnuma. Visu pirma, čia yra burtuoziniu politiškų bevitiškumas, tai gaudėję kraštų eligiamas taip, ir būtų manoma, kad iš dydžiai, plutokratinėsi Vakarai nusiėsią žydėjškai bolševikinius Rytus. Ne, ivyks priešingas dalykas: viena grąžią dieną žydėjškai bolševikinė Rytai žydėtkems Vakarams pačiams vinis uždavinį toliau veidmainiauti. Tada bus galima vieškai atvirai paskelbti galutinius tikslus. Žydėjškoji Vokietijo demokratija kaip tik anksčiau ar vėliau pabaigtu pavirsti bolševizmu. O tie naivūs žmonės, kurie šiandien mano, kad jie Stalino rankoje yra tik tiesiog tiesiu rankiu iš tikrųjų nės kaštanus, gal būt, dar greičiau, negu jie gali manyti, turės pergyventi, kad išsaukotosios požemių vokaitės žmonės juos paėmusios ir tai jų pačių kraštuose. Vienas dalykas yra tikras: Be 1923 m. lapkričio 8 d. nacionalsocialistinės judėjimo nebūtų šiandieniniio stiprausi Vokietijos Reicho, o be Reicho, kaip minėjau, tos Europos valstybės yra žlakinžiausia Europos valstybė, jau dabar nebebūtų kalbos apie jokią Europos ateitį. Kad šiame kare Anglija vėl buvo varomi jėgę, kad ji savyje sutelkia karo priežasti, kilima ir jam vadovavima drauge su žydais, atitinka vien tik pirmojo pasaulinio karo pasikartojimo vykuma. Kadangi panašos pasiūlėjimai istorinai įvykiai nepriveda do kartus pric tų pačių rezultatų, tad reikia laikyti tikru dalyku tai, kad ano meto pažėgų negalima lyginti su dabartinėmis pajėgomis. Niekam neturėtų būti paslaptis, kad šiandieninė Vokietija yra kitokia valstybė, negu 1914—1918 metų Vokietija, lygiai kaip 1943 metų lapkričio 9 dienos nezalima lyginti su 1918 metų lapkričio 9 diena. Tos kovos, kurios mes kovojame nuo 1939 metų, yra perdaug milžiniška ir vienkartinė, kad ją būtų galima matuoti mažų valstybinių aptičių mastais. Mes dabar kovojame penktuosius šio dešiūlasio visais laikais karo metus. Kai ji prasidėjo, priešas Ryuose buvo vos už 150 km toliu nuo Berlyno. Vakarouse jo tvirtovės grasino Reinui, Saaro sritis buvo jo artilerijos upnuyle. Prie heliu olandų sėmos tykojo sutartimis susijęs Anglijos ir Prancūzijos pakilikai, vos už 100 km toliu nuo mūsų didžiųjų pramonės sričių, o Norvegijos demokratinė vyriausybė vikiau kartarta, kurios ją vienu grąžią dieną turėjo nuvesti į mūsų priešų stovyklą. Balkanuose glūdėjo nuolatinai plėčiausiųj staigmenų pavojus, kad jie ir jo gaujos dėka Italija buvo privesta prie nekaruojančios padėties ir Vokietija tuo būdu buvo palikta tik savo pačios likimui.

Ir štai, man partijos drangai, ši nacionalsocialistinė valstybė galinės, neturinčiais sau pavyzdžio istorijoje mūsiais ta apsaugoti nuo sutriuškinto ir savo karėvių didvyriškumo dėka beveik visur nustūmė frontus daugiau kaip per tūkstanį kilometrų Reicho vidurio. Ir vis dėlto, priešai pasidarė kaulėmi. Tai, ką jie šiandien vadina pergalėmis, pas mus jie laikė anksčiau visai nereikšmingais. Ir tos pergalės, kuriomis anais nereikšmingais karo veiksmais buvo sukurtas milžiniškas kovų laukas, kuriame šiandien ir vykstamos kovos, tarp tautų grumtynės Greta mūsų didžiojo sąjungininko Rytų Azijoje, ir Europos tautos siūlo svilgesnių suprato istorinių uždavinių dydį ir atnešė atitinkamų savo aukų. Jei su mumis susijungusios didžiosios Europos valstybės sukos galų galo tapo daugiau ar mažiau nereikalingomis, tai čia žaitas tik planingas pasigalėjimo vertos klikos sabotažas. Si klika po šitų metų svyravimo galų galę ryžosi rimtai kovėti, kaip begėdiškumas, tikriausiai galės turėti istorijoje veiniitelio tos rūšies veiksmo gaižę. Aš esu laimingas, kad mums pavyko iš tūdmiausio šio slaip jau žaingo amžiaus įvykių išgelbėti bent tą vyrą, kuris pats padarė viską ne tik tam, kad jo tauta būtų didi, stipri ir laiminga, bet taip pat ir dalyvavai istorinamo atsikaltyme, kuris galę gale nulems šio žemyno likimą ir kulūrą Kad ištai griuvimas su visomis jo pasekmėmis negalėjo pasiliikti be tikslo ir kad karo ciąsi, yra savaime suprantama. Tačiau ir čia mūsų priešų vilitys nepasitvirtino. Nekyčio tai, ko jie nor pat pradžios tikėjosi, ir neįvyko tai, ko jie iš to laukia ateičiai Jie tikėjosi, kad vienu smūgiu vokiečių divizijos Italijoje bus atkirstos ir sunaikintos. Kad žuvusiųjų skaičiaus sąlų tiesiai, kad Balkanai, tartum prinokes vaisius, puls jiems ant kelių ir kad jie galės vienu smūgiu pristumti karą prie vokiečių sienų. Kaip atsitiktinumas sutvirto vikšrine ofenzyva toli į piečus nuo Romos. Ji pareikalaus savo kraujo duoklės ir tai ne pagal mūsų priešų paskaičiavimą, bet, beabejimant, pagal mūsų planus. Kiekvienas naujas šlaipinimas vers juos pripiršti vienoje vietoje vis daugiau taiwu, tai atsiveiks mūsų priešų jėgas ir duos naują žalimumų mums panaudoti ginklui. Kur tik ivyksta toks šlaipinimas, jis susidurta su mūsų nesiderėjimu ir vėliau bus pastūriškiną ir savo karėvių didvyriškumo dėka beveik visur nustūmė frontus daugiau kaip per tūkstanį kilometrų Reicho vidurio. Ir vis dėlto, priešai pasidarė kaulėmi. Tai, ką jie šiandien vadina pergalėmis, pas mus jie laikė anksčiau visai nereikšmingais karo veiksmais. Ir tos anais nereikšmingais karo veiksmais buvo sukurtas milžiniškas kovų laukas, kuriame šiandien ir vykstamos kovos tarp tautų grumtynės Greta mūsų didžiojo sąjungininko Rytų Azijoje, ir Europos tautos siūlo svilgesnių suprato istorinių uždavinių dydį ir atnešė atitinkamų savo aukų. Jei su mumis susijungusios didžiosios Europos valstybės suko galų gale tapo daugiau ar mažiau nereikalingomis, tai čia žaitas tik planingas pasigalėjimo vertos

Pirmasis uždavinys

ir mūsų pirmąjį uždavinį, kai tik atvykome į Rytus. Kiek tuomet galėjo palmto belaisvio dėka likvidavome gauju.

Ir puskarininkis, užsitraukęs cigaretės dūmą, pradėjo pasakoti:

„Tai buvo 1941 m. gruodžio 22 d. Kai tik atvykome į mūšiuose R. vietovę, kuopos vadas pašaukia mane ir įsako: „Būrininke, gautas pats pirmasis mano kuopai uždavinys. Šiame rajone slaušta banditų gauja. Vietos komendantas įsakė išžvalgyti į pietus nuo stovimos vietos ir gauti žinių, kur randasi banditų slėnimas. Aš uždavinį įvykdysi ir pavedu tau. Kiek tavo manymu reikės žmonių?

— Aštuonis žmones, — atsakau aš.

— Gerai. Dešimtą valandą pasirūcik šiviytė. Žmones pasirink iš savo būrio. Zemėlapį ir smulkesnių nurodymų duosiu aš pats prieš išvykstant.

Dešimtą valandą apsiskaitęs gramatomis, su savo 7 vyrais traukiau per neišnonia miškų, sušlapusį bet į vingiuotu keliuku. Mano vyrų ūpas puikus. Juk ne kam kitam, bet jiems buvo patiėstas pirmasis kuopos uždavinys. Ir mes tai žinojome mės. Po kiek laiko pasiekėm paskyrto vietą. Nors ir neigudęs buvau, bet jausmai sakė, kad čia tikrai turėsi laisvyės banditai.

Miške akėlė, o joje apgriuvęs kolchozas. Žmonės pikti ir niūrūs, nedraugiškai pasitiko mus. Klausiejau: „Ne, nemačiau". Ir kaip mes tucmet naivai klausinėjome! Apžvalge vietovę ir negave jokių žinių, sugadinto ūpu pasukome atgal. Galvoje buvo tik viena mintis. Pirmasis uždavinys. Žinių turim gauti.

Kadangi jau buvo vėlus popietis ir Rusijos saulė buvo linkusi slėptis už miško medžių, atgal ėjome plačiai išsidėsę ir beveik kaite kėsėme visus žiariamus miško keliukus. Tik staiga rūkemas priekinio vyro — Stokl — Štvis Vienas. Kitas. Su giniklu rankoj visi kaip vienas metėmės į miško tankumyną. Medžių priebiadoj lėskyrian susistorinai ivykiai nepriveda do kartus pric tų pačių rezultatų, tad reikia laikyti tikru dalyku tai, kad ano meto pajėgų negalima lyginti su dabartinėmis pajėgomis. Niekam neturėtų būti paslaptis, kad šiandieninė Vokietija yra kitokia valstybė, negu 1914—1918 metų Vokietija, lygiai kaip 1943 metų lapkričio 9 dienos nezalima lyginti su 1918 metų lapkričio 9 diena. Tos kovos, kurios mes kovojame nuo 1939 metų, yra perdaug milžiniška ir vienkartinė, kad ją būtų galima matuoti mažų valstybinių aptičių mastais. Mes dabar kovojame penktuosius šio dešiūlasio visais laikais karo metus. Kai ji prasidėjo, priešas Ryuose buvo vos už 150 km toliu nuo Berlyno. Vakarouse jo tvirtovės grasino Reinui, Saaro sritis buvo jo artilerijos upnuyle. Prie heliu olandų sėmos tykojo sutartimis susijęs Anglijos ir Prancūzijos pakilikai, vos už 100 km toliu nuo mūsų didžiųjų pramonės sričių, o Norvegijos demokratinė vyriausybė vikiau kartarta, kurios ją vienu grąžią dieną turėjo nuvesti į mūsų priešų stovyklą. Balkanuose glūdėjo nuolatinai plėčiausiųj staigmenų pavojus, kad jis ir jo gaujos dėka Italija buvo privesta prie nekarnuojančios padėties ir Vokietija tuo būdu buvo palikta tik savo pačios likimui.

Ir štai, man partijos drangai, ši nacionalsocialistinė valstybė galinės, neturinčiais sau pavyzdžio istorijoje mūsiais ta apsaugoti nuo sutriuškinto ir savo karėvių didvyriškumo dėka beveik visur nustūmė frontus daugiau kaip per tūkstanį kilometrų Reicho vidurio. Ir vis dėlto, priešai pasidarė kaulėmi. Tai, ką jie šiandien vadina pergalėmis, pas mus jie laikė anksčiau visai nereikšmingais karo veiksmais. Ir tos anais nereikšmingais karo veiksmais buvo sukurtas milžiniškas kovų laukas, kuriame šiandien ir vykstamos kovos tarp tautų grumtynės Greta mūsų didžiojo sąjungininko Rytų Azijoje, ir Europos tautos siūlo svilgesnių suprato istorinių uždavinių dydį ir atnešė atitinkamų savo aukų. Jei su mumis susijungusios didžiosios Europos valstybės suko galų gale tapo daugiau ar mažiau nereikalingomis, tai čia žaitas tik planingas pasigalėjimo vertos

Pasitarimai pas Fiurerį

BERLIN. XI. 9. 1943 m. lapkričio 5 d. Fiureris priėmė karališkąjį Bulgarijos ministerį pirmininką Bogdanovą ir Bulgarijos užsienio reikalų ministerį Simchmanov, su kuriais tarėsi Reicha ir Bulgarija interesuojančiais klausimais. Pasitarimai, kuriuose iš vokiečių dalyvavo užsienio užsienio reikalų ministeris von Ribbentrop, generolas feldmaršalas Keitelis ir generolas Jodl, praėjo tradicinėj draugiškumo dvasioj.

Po priėmimo pas Fiurerį Bulgarijos ministeris pirmininkas ir užsienio reikalų ministeris nuykyo pasveičiuoti pas Reicho užsienio reikalų ministerį von Ribbentrop. Draugiškas pasitarimas čia buvo toliau tęsiamas ir vakare užbaigtas.

Vrš. Grincevičius

Nenusisekusi PRIESO PASTA

Prie mažos stoteles yra įrengtas atsparos punktas. Stotelė su keliolika trobesių eidama nuo pasaulio eilinėki esančių miškų ir pelkių.

Atsparos punktas apsuptas bunkeriais, o tolimau juodouja miško masyvai, kurienie slepiasi geležinkelis. Miškas nuo stoties ir vietinių gyventojų yra užsiėjęs už keliolikos, o vietoms ir už kelių metrų. Čia vyrai suėdavę ir žiūrėdami viešėjusi pakerčiamai, tuo labiau, kad nuolatinėje stovėjimo vietoje gyvena jau metai laiko, o ir bandytų pasolimas vos vienas ten buvęs. I či tau aikštelėjęi vyrai patys save laikydavo atsotagaujančiais. Miško oazėje viešpatuodavo amžina rumpė. Jei ja ir sudrumdavo, tai tik steiną traukiniai ar kur nors tolumo vykstančios kautynės. Kadangi vyrus peskėdavo tik tolimos jų trukdžiai, tai ir rūpesčio perdaug nekeldavo. Ten kažkur vyksta ofenzyvos prieš bandytojus ar žaisnas. Ypač naktimis girdėdavosi artėjančios kanonados ar dirbindavo bunkerių sienas lėktuvinių bombų sprogimai, bet tai būdavo toli.

Su stoties tarnautojais vokiečiais mūsiškiai sugyvendavo puikiai. O ir tie keletas vietinių rusų buvo tylūs, ramūs žmonės, mėgęs savo skausmais ir vaisais pasidalyti su jį atjaučiančiu ir suprantančiu, visuomet pasiruošusiu padėti geraširdžiu lietuviu kariu. Kreipydavo savi barzdoti rusai prie lietuvio, nebebėgdami niekuomet nedingstančia nuo karo tūpų žypsena. Raudonskruostės jaunuolės raudavo nuo linksmų akių žvilgnių.

Gautomis iš namiškių dovanomis vyrai apdalydavo ne tik savo draugus, bet ir vietinius gyventojus — rusus. Supranantasis, dailiantis kiloginę lašinių su keliolika draugų ne po daug ir teišeidavo. Bet barzdotam geraširdžiui rusui ir to pakakdavo. Stebėdamasis, kad kažkur netu Lietuvoje yra lašinukų ir nerijdavo padėti vaišintis (juk žmonėi reikia parmesti ir parodyti), aprėdavęs žiūrėdavo, ponai, tai 15 metų, kai neso lašinių valges". Žiūrėdamas, bet nulyjo pilvoti vaikučiai, besigaudydami už lėvo mugaraš kiausis: — „Tėti, ką čia tau davė?" — O pamatę užkandžiaujant, netverdavo noru gauti gabaliukę lašinių paragauti. Dažnas savo troškulį gyvenimėly dar nebuvo jų ragavęs.

Pro mūsų bunkerį raitėsi takutis, kuriuo naudodavosi vietiniai gyventojai vyrai ir moterys, tarnaujantieji geležinkelio stotyje. Specialūs raiščiai ant jų rankovių jiems leidudavo netrukdomą judėjimą per geležinkelio takus pro mūsų. Anksčiau rytais eidami pro šalį, linksmai sveikindavo lietuvi karį, budrial saugantį jo poilsį, ir greitai nukuldavo. Bet tas takutis ir vasarą, vasarą ir žiemą, pavasarį ir rudenį.

***

Rytas. Pakilusi virš medžių virštinių saulutė, linksmai apšvelgusi visus atsparos punkto kampus ir kiekvieną radusi, kaip vakar vakarą pelkėn nusileidsiamo, dar skaisčiau nuostipyosio ir pradėjo kilti sukstyn. Antroje geležinkelio pusėje iš esančių namukų, kaip kiekvieną rytą, pasirodė, trys moterys, kurios linksmai kalbėdamos ir juokdamos bėgo kuriu. Dar iš toli sveikina sargybos bokšte stovintį karį ir nori preeiti toliau. Kažkin kodėl sargbinisi šiuo kartu jos nepatinka. Užsot, kaip visuomet laisvai praleidus, jis papraše dokumentų. Dvi iš jų, užsisiautusios skaromis, pradėjo bėgot po jomis ir vienu kartu lėtraukę užtaisytus nagamus paleidžia po šūvį kariui į kritine. Nė neudejavęs karys sukluptas, pallidamas laisvą kelią į bunkerį, kur po žiempto budėjimo nakties nivarge kariai fisisi. Visos trys „moterys" jako pro dabar neginamas duris ir sviedžia vieną pasiėrę kitą kelias granatas. Nors ir sunkiai sužeisti karial mėgina priešinti ir vienas iš jų meta granatą. Šis netiktas pasipriešinimas pagulėo viaus tris banditus. „Visos trys", kaip vėliau pasiėkėjo, buvo banditai, persirengę moterimis. Kita bandito gulta ir skubiai slenka pro sunkiai sužeistųjų ir mirusiųjų bunkerį į antrą geležinkelio pusę ir dengiami kitapusės trobelės sviedinėjo stoties ir atsparos punkto įrengimu.

Į stotį įvažiuoja karinis ešalonas, kurio priedangoje ir iš kitos stoties pusės banditai artėja prie antro bunkerio ir visos stoties pastato. Tačiau jų slinkimą pastebi šio bunkerio ijuia ir pirmos salvės išduoda taip tylėusi ruožta puolimą. Banditai pamatę, kad slaptoje nesėjęs priartėti, iš visų pusių didelė mase pradeda puiti stotį ir atsparos punktą. Ši puolima ypač lengvina stovintis traukinys, kuris dengia nuo gynėjų akių puolančius banditus. Tik sumanūs kulkosvaidininkai, užnešę kulkosvaidį ant stoties stogo, nors ir silpnai dengiami nuo užpuolikų ugnies, priverčia užpuolikus lėtinti puolimą, o pagaliau ir visiškai žaisnas Sovietų bandytojų sviedinial apverčia puolėjus žemėmis. Kelias dienas trukusių knitrų įdėliovinti trobesiai vienas paskui kitą pradedami gaisrai ir dūmų debesyse. Lėtai slinkdami, dūmai dengia puolančius banditus, kurie priedangoje šie dar stikaičiau skvebiesi pirmyn.

Gynybai vadovaujas Lpt. A. nuolat meta susirūpinusį žvilgsnį į tolimousius bunkerius, kurių vienas, stipriai gynęsis, dabar neberodo jokio aktyvumo, antanas visiškai nedalyvavo kautynėse. Išsiųsti žvalgai dėl stiprios banditų ugnies priverstri grįžti atgal nepasėkę tikslo.

Minosvaidininkai stumčia mina po mina į jau smėlinėmis pilstomas vietoves, kuriose dabar, truputi prasiskladidžius dūnams, matyti banditų judėjimas. Ypač smarkiai dirba ptk. V. vadovaujamas minosvaidis, kur besėjypęs suvalkietis kiekvieną mina palydi kokiu nors linkėjimu. Per porą metrų sprogęs sviedinys, tik lengvai sužeidęs linksmąjį karį, nelėveda jo iš lygsvaros, ir vos paskubom aptvarstyta, ji jau vėl matai prie minosvaidžio, dirbantį su nemažesniu atkakliumu ir jam būdingu šypsnio lūpose.

Vis mažėjantys gaisro dūmai ir geresnis matomumas leidžia vis skaudesnius ir tikslesnius smūgius kirsti priešui, o pagaliau ir jį puiti. Daugiau kaip dvi valandos trukusios kautynės jau rodo banditų pragaišti, o mūsų pergalę. Puolantieji vyrai pasiekia ir tolimoustus bunkerius ir tik dabar pamato narsiųjų draugų likimą. Patrankėlių raišcinėj granatų ir automatinių ginklų smūgiai sunaikino bunkerius.

Pagaliau atsparos punkto ir stoties gaisrai išvalyta nuo banditų. Surenkami ginklai ir šaudmenis. Laidojami mukusieji bandituai, kuriuose ne visus suspėjo paimti pasitraukdami.

Iki pusei stiebo iškelta trispalvė vėliava liūdnai pievėsnoja, atidavadama pagarbą kariems, savo krauju apgynusiems jos garbę.

Kautynių metu buvę vienas j. puskarininkas, vienas grandinis ir penki eilinial (žiūr. ž. m. „Kario" Nr. 40, pel. 6. Ten trūksta j. puskarininko) paliko Tėvynės laukus, senus kaip Jerilina ir seseris, kad atsilygintų kruvinam skriaudėjui už padarytas Tėvynei žaizdas, už nužudytus ir išvežtus broliūsi.

Prigiauė juos M. miesto broliai kapai. Trys paskutinės salvės atsiveikinimui ir pabire ant karsto žemės atsėjęs juos mo drauguj, paskiliusių tęsti pradėtąjį uždavinį.

Vrš. Vl. Plečkaitis

AUDRA ATEINA

DANUTĖ AUKSELYTĖ

Padangėmis, iš ežero gelmių audra ateina —
audra į mano širdį...
Tu vėl dainuoi, mergyte, skambią dainą,
kad mes — nebijom mirti!

Tu vėl, audros verpetuose išėjusi, dainuoki,
kad — laisvės dienos grįžta,
kad — mes tėvjom šiandien iškovoti
gyveniną jaunystė.

Matei — šešėlį mėlyną pro ežerą nueinant,
ar ne naktis tai buvo!?
Audra kalnų viršūnėmis ateina, —
audra pro langus žiūri...

Ir kas išeis sutikt audros ,ir jai dainuos, ir džiūgaus,.
kai žvaigždės — kris į naktį,
jei — jau pavasario beržai palūžo,
jei — taip sunki vienatvė!?

Sovietų bombonešiai puola

Tyli naktis. Visur ramu. Dangus žvaigždėtas. Nuo vieno dangaus skliauto galo iki kito išsidriekęs balzganas Paukščių Takas. Dešinėje pakebintas apskritvieidis mėnulis.

Naktis tokia, kada sovietų bombonešiai labai mėgsta puiti. Ir būtinai naktį. Diena jų šiame rudėje neprisižiūsėsi. O žiūrėk, 10—11 val. vakaro jau ję ir čia. Ir taip bevelk kasnakt. Tokie punktualūs akridinai mums atstoja puikius laikrodžius.

Stai jau totumoje pasgirsta sunkus pakrautų bombonešių ūgėjimas. Paskui ir artėja nieselinės X link, kurį jie ypatingai pamėgo.

...Uuuuch... subvipia primos bombos, kriadamos žemyn ir sudrebindamos viską aplinkoj, bet nepadarydamos žalos. „Ivanai", atsėjęs, pranešą apie atsilankymą. Mėlonės žmonės, nėra ką sakyti. Nė bet priešlėktuvinė ugnis pasiruošė juos šikilimingai šviesosvaidžiais ir „fajerverkais" priimti.

Tamsūs pastvos kaikiai lėtysos dangaus link, o ji juodi nasrai laukė tos valandėlės, kada galės mūsų priešlėktuvinėkų vardu pasveikinti priešlėktuvinė „Ivanai".

Visi žiemptai laukia ugnies komandos. Komandavimo būrys kruopščiai nešjaudindami renka duomenis ir juos paskui elektronėkeliu perdūoda bateirjoms ir šviesosvaidžiams.

Staiga dangų apraizgo šviesosvaidžių vorelės, ir kuri turi pateėti priešo bombonešiai. Vargas jiems, jei jie ten pakliūva. Ne kiekvienas jau pamatys savo „katiušą".

Po trumpos valandėlės „Ivanai" jau tinkle. Jie ima sukinėtis, manevruoti, stengdamėsi paspruėti iš akinančios šviesos. Bet jų pastangos veltui...

— Bupt, bupt! — prabyla patrankos nuo geležinkelio.

— Tra-ta-ta! — nusikvatoja fiakal. Ir į puolančius bombonešius paspylė ugnies lietus.

Labai gražus vaizdas, žiūrint iš šalies ! šaudančius šviečiančiais sviedinials pabūkius. Žinoma, sėdinčiam mašinoje jausmas nėra perdėtai malonus, matant į tave atūžiančią mirtį. „Ivanai" jau tiek išgudėjo, kad neskrenda viename sukėtyje. Tekis žaismas atsėjęs ir stengiasi

i save attraukti visą ugnį, o tuo tarpu kiti skrenda žemiau ir pabūkus aptamaujantį personalą pavaišina žvinimu. Žinoma, nevisad jiems tai pavyksta.

— Bupt-bupt! — pabūkai visą laiką spiauda į viršų.

— Tra-ta-ta! — kvatoja fiakai, iširaizydami dangų visokiausiomis gyvatėmis.

Sovietų bombonešiai visaip sukinėjasi ir stengiasi išsprukti iš pirties, kurioje jiems pernelyg karšta. Veltui. Nesiseka.

Staiga dvejuose bombonešiuose blykstelėi liepsnos. Patalkytai „Ivanai" kažkaip nenatūraliai užsiplėšia ! viršų, — o tai reiškia galą, — po poilsio vis stauriėjančia spyrale artėja žemės link. Sparnai, neišlaikę oro spaudimo, atsiskiria nuo liemens ir degdami krinta kiekvienas atskirai.

Didžiausiu žvilpesiu ir trenksmu isirėžė bombonešių likučiai į žemę. Likusios neišmestos bombos sprogo, paliaidodamos bet ko dėl pasilikusią gyvybės žymę. Gražučia kriūvą apglėbė skaidri karšta liepsna su milžiniška dūmų uodega, toli nusidriekusia į padangę...

Likusiam „Ivanui" po didelių vargų pavyko iš tinkio išsinarplioti ir nukurti savais keliais. Netrukus pasirodė dar dualis sovietinės kitą, „pabėgėlis", kad lengviau būtų skristi, žiemėt likusias bombas i laukus, o pats nukūrė, kiek iškerta.

Ir vėl tyla, kaip nieko nebuvę. Kita dienaą gretimam kaime buvo rasti dviejų numuštų prieso bombonešių sudėgę likučiai ir 6 įguloms narių suangėjusios kūnų dalys.

—vg—

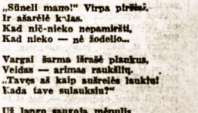

Žvaigždė ir šešėlių skaros.
Langely žvaigždės gražios.
Sena motulė sėdi karui
Sulinkus laiškų rašo.

„Sūneli mano!" Virpa piršti.
Ir asarėlė k-las.
Kad nė-nieko nepamiršti,
Kad nieko — nė žodelio...

Vargai karma išrašė plankus,
Veidas — arimas raukšlių.
„Taves aš kaip saikės laukiu
Kada tave sulaukiu?"

Už lango saugoja mėnulis
Trobelę vargo mažą,
Nes mylima sena motulė
Sūnelini laišką rašo.

NAKTIES SARGYBOJE

Naktis, juodu žydu apsigaubusi, žvaigždėmis pilna. Sėdim kambary ir šnekam. Už lango ošia palangėj esą medžiai. Kamine žvilpauja ruduo vėjas. I lango stiklus barškina maži lietaus lašeliai. Atsidaro kambario durys ir įeina budinitis. Vieną akys nukrypsta į jį. Jis lėsiima mažą popierėgalėj ir perskaito:

— Antanas P. ir Juozas G. šiandien eina sargybą nuo 8 valandos. Perskaites lėeina. Antanas pažiūri į laikrodį. Dar tik septynios. — Dar yra laiko, — sako jis. Ir vėl šnekamės apie gyvenimą. Laikrodinio rodyklė palenguva vis šneka pirmyn. Už lango jau tamsi naktis. O lietaus lašai dar vis teškena į langą.

Aštuonios. Du draugai greit apsiveika mūlines, užsitaiso, užsikapina kaklaraišius, ir jau tamsi ir šnesnė naktį. Ju tamsūs siluetai šlenka nuo vieno kalnno gaio į kitą.

Rankose stipriai laiko šautuvus ir už diržo iškišęs granatas. Ir pasižiūrėję visokiems netikėtumams, kuriu tokią tamsią, klastingą rudens naktį nemažai pasitaiko.

Lietus dar vis lašnoja ir vėjas nesąlestingai plėšo nuo medžių lapus ir meta juos į purvą. Siaigą tamsią ardve, ly žalbas, perskrodžia šviesi raketa. Antanas pažiūri į laikrodį. Puse dešimtos. Kas galėtų tokiu laikiu žvyturiuoti. Kilo mintis, ar tik nebus bandital.

Dar labiau susipudžiam ginklus ir ant pirštų galų slenkam į tą pusę. Kiek paėjus, priešakyje pasigirsta šūvis. Po kiek laiko kitas, trečias.

Atidaromi ugnį. Sviečiamos kulkos naktės tamsią naktį. Nuotojam šūvį. Klausom. Dar pasigirsta šūvis. Vėl ugnis. Šūvial nutyla. Pasigirsta lyg vaitojimas. Einam arčyn. Tamsu, nors i akį durk — nieko nematyti. Tik girdėti, kad visai netoli mūsų kažkas šlama. Pasukam į tą pusę ir pamatom sunkiai sužeistą banditą. Dar aplink apieškojus randam du jų nukautus.

Sužeistąjį pasiimam su savim ir nunešam į savo būstinę. J apklausinėję sužeistąjį nuo kaimo, kad ten buvę apie 20 banditų, kurie mėgino puiti mūsų stovyklą, bet budri kario akis juos pastebėjo ir kulkų ugnimi išskrido.

Baigėsi tarnybos laikas. Grįžtam savo kambarį. Lietus dar lašnoja purkšnoja už lango ir vėjas tebėvilpuoja kamine.

Nusikabinam ginklus ir renglamės poilsiui, juk žinom, kad galim ramiai miegoti, nes budri sargybinė akis visuomet mus apgina nuo pastaikančių netikėtumų.

Gr. St. Paliulionis

4 Lietuvos kariuomenei 10 metų

(Nuotykis kelionėje į Rytus)

Visą dieną mūsų ešelonas pyako. Vakarop sustoja didesniojo geležinkelio stotyje Rusijoj. Užeinam į geležinkelio stotį. Čia ir su žiburiu nerasi civilio žmogaus. Vieni kariai ir šiaip uniformuoti pareigūnai.

Išsiprausiam. Apsiskutam. Susirandam valgyklą. Svarutėlini stalai, ant kiekvieno stalo stovi gražios gėlių puokštės. Prie virtuvės langelio eilėje stovi kelių tautų pravažiuojantieji kariai. Pro langelį matonsau veidų vokiečiai, baltai kepuraite, kurioj spindi raudonas kryželis, kiekvienam kariui padavinėja beveik po pilna didoka dubenėlį sriubos ir žaukštą. Atsistojam ir mes. Prieš mus dar stovi ispanas puskarininkis. Greit prieina ir mūsų eilė. Panelė su raudonu kryželiu švilgteri į mus ir vokiškai garsiai surėkia: „O, sveiki, draugai! Ietuvai, prašau!", prašau!". Ji mums pripila pilnus dubenėlius sriubos. Sriubos čia kiekvienoje stotyje valgyk, kiek nori, nemokamai. Duonos taip pat duoda nemokamai.

Mėsą, riebalus, rūkalus gaunant kario dokumentuose nažymima kiliom dienom esi aprūpintas. Naujo devinto negauti, kol nepasiekia laikas, už kurį esi aprūpintas kelionėje. Tačiau rūkalų atžvilgiu yra lengvutų. Stotyje, kario užeigos namuose, tam tikrą dalį rūkalų galėjai laisvai už pinigus pirkti kiekvienas pravažiuojantis karys, parodydamas karių kruatuvės vedėjui savo kelionės žymenis dokumentus. Kario kruatuvės, kokios jis tautybės bebūtų, kelisiandžių į fronta ir iš fronto aprūpinimas vienodas. Tarp įvairių tautų karių, kuriuos jamėjo Rytų frontė, žydi meilė, broliškumas, nuoširdumas ir viena kitos užlaužimas. Čia nėra ušelgių atskirai vienos bei kitos tautos karšiams. Čia nėra jokio skirtumo tarp tautybių ir tikybų, tarp aukšto ir žemo, tarp mokyto ir bemokslio, tarp mažo ir didelio.

Mūsų traukinys pyako ir pyako per miškinius vietovos tolsau į Rusiją. Tai snūduriuojam, tai dairomės iš vagono pro langą. Gyvenamų namų maža kur matyti. Aplink juodųja degėsiai, pelkės. Vietomis čia pelikio akmens ant akmens. Medžių viršūnės nukapotos sviedinių skeveldrų, ilgc tie žmogaus ūgio medžiai stuobriai. Visur žymu buvusių arčių kautynių pėdsakų. Laukuose primėtyta spygliuotų vielų. Iš žolių, krūmokšnių kyšo sušaudytų rovietų tankų dalys arba nukritusių lėktuvų eparnai, uodegos. Pilni laukai metalo laužo.

Mes atsiduriam tarp miškų ir kalnuotų vietų mažoje karo apnaikintoje stotelėje. Čia jau mūsų kelionės geležinkeliu galas. Toliau reikia važiuoti mašina arba arkliais.

Temsta. Susirandam netoli stotelės šiaudų. Susisyniojam į miltinę galvas, kad jas apsaugotumėm nuo uodų. Vienas liekam budėti, o kiti lėsimės. Pasimaindami budėjima, iki vidurnakčio laika praleidžiam laimingai. Vidurnaktyje atskreada priešo lėktuvai. Aplink ima mėtyti iš lėktuvų raketas. Padangė nušvinta. Tolokai i laukus mėto vieną, kitą, trečią bombą, toliau visą ellę. Iš apačios prieš lėktuvinial pabūklai kalte kala. Mums darosi žilta. Nėšis, nei tas. Slepiamės kur kam pagiašu. Staiga iš padangių krenta vienas kitas pašautas priešo lėktuvas. Du nukrito visai netoli stotelės. Kėl perdžiūnėkiu trenkėm delės aplinkinėsiuose miškuose. Vienas mūsų, rodos, kapelionas juokauja, kad bombos nereikia bijoti, bet pašautas degantis priešo lėktuvas užtiks už apikėlės, tai būsią bloguu.

Mes sumetam savo lagaminus i apšlūžusį stotelėje stovintį, vagoną ir neriam į visas puses, kur kam atrodo saugiau. Aš pasukiu vieni i laukus, tollau nuo stotelės. Bėgadamas išpainiojau i spygliuotas vielas. Susipiešau i jas kelnes. Kraptosi šlaip, kraptosiau taip, nieko negaliu iš tų vielų lauko šieiti.

Jau pradeda žvisti. Prieso lėktuvų ūžesys ir voliečių prieš lėktuvinių ūkrtis už mažo ir tuitlio. Aš kilstu galvą. Žiūriu, nuo stoties ateina du voliečių kareivial su šautuvais. Kai jie priartėja, aš aiškiai matau, kad šandarai. Aš jau nazgas. Galvoju, ka aš jiems atsakysiu, jei jie mane paklaus, kas aš esu ir ko čia slankioju apie tas vieles kliūtis. Svarbiausia, nekaip atrodo tas mano sudraskytas, net kelnės vietose suplėštyos kelnės. Pasakok, manau, dabar jiems visą istoriją, viaj teisybe, kaip kuniguj per išpažintį. O tai aiškiti juk reikia geral moketi voliečių kalbą.

Man taip begalvojant, šandarai nusikabina šautuvus ir artėja prie manęs. Pasidarė nemalonu. Bet ir toj mano uniforma aiškiai lietuviška. Iš tikrųjų įtartina. Kepurė lietuviška, palaidinė latviška, kelnės vokiškos. Būk Sallamanos, ir tai ir tolo neatspėsi, kas čia per paukštis. O prieida ta mėsa iš lėktuvų devanninkus įvairiausiomis uniformėmis.

Zandarai priartėja prie manęs gal už šimto metrų ir sustoja. Laiko paregnius šautuvus, valandėlę žiūri i mane, aš i juos. Mato, kad aš nei gintis, nei bėgti, nei jų pulti visai nepasiruošęs ir nesiruošiu. Staiga dešinysis šandarų sušunka: „Kas paroliv?" Čia, brolyt, blogiausi iš žuv aš galiu žinoti tą parolę, kad tik vakar vakare, jau sutemus, čia atvykau. Neleipiamas ikšeliau rankas ir stovim, lyg vini murtės, o širdis krūtinėje, lyg kulkosvaidis kalena.

— Kas esi, lietuvis, latvis ar ktoks?. Kaip čia pakliuvai, kad nežinai parolės? — kidusia vienas žandarų. Aš atsilieptu, kad lietuvis ir vyksiu į frontą. Jie prieina prie manęs ir paprašo dokumentų.

— Mano dokumentai žemėlapinėje, — sakau jiems.

— Išimkite, — jie įsako. Drebančiom rankom čiupinėju žemėlapinę, o ji, lyg tyčia, pilna voką, popieriaus ir šiaip įvairių menkniekių. Nerandu savo kelionės dokumentų, ir daryk, ką daraš. Kaip aš plaiksčiau tuos popierius, leškodamas dokumentų, žandarai tarp savęs kažkaip: „Kas iš tikrųjų bus? Prisigrūdęs visokių popierių, o kokių reikia neranda; greičiausiai neturi". Man kraptosi, bet jiems nusibosta laukti. — „Reikia, girdi, varyti i lauko komendantūrą, tegul ten aiškinasi", — sako vienas jų. Abu sušinėjo. Nusivaro ir mane i komendantūrą, kain areštuoti ir per tristato kauėlėto veido kapitonui. Šiam aiškinousi, kas aš esu, kad turiu dokumentus, tik nerandu kur padėjau.

Kapitonas mane pasodina prie stalo ir sako: „Leškok dokumentų po visas kišenes". Aš žiūrau, kad jie žemėlapinėje. Iš žemėlapinės pasitiesiu viską ant stalo. Pradedu tikrinti, dėlioti kiekvieną popierius lapelį, kiekvieną voką. Stal, gal dešimta voką imdamas, pajuntu, kad žame kažkas įdėta. Širdis kaip varpas bamt — dokumentai. Išimu popierių iš voko, nagi tikrai kelionės dokumentai. Cia pat tuos tekstu dalia stovindiam kapitonui. Akimirka, ir mūsų santykiai pasikeitė. Užsirūkę po cigarete, maloniai su kapitonu ir kareiviais atsisveikinau. Gevau gera pamoką, kaip reikia kelionėje eigti su dokumentais. Tai ir kitiems pasakysiu.

Prie vagono atbėgęs radau stovinčius savo bedraiskelėlius. Jie manė, kad aš bombardavimo metu žuvau. Kai jiems ėmiau pasakoti savo patirtus nuotykius, bendrakeleiviai juokais leipo.

Apie pietus atvyko lietuviško dalinio sukvėžimis. Mums net akys nušvito. Šėdom į jį ir nuvažiavom i lietuvių batalioną stovėjimo vietą.

Pakėlėmis vietovės labai gražios. Kalnai, kalnelial. Mes juokavome, kad pakėjdom ir patekom i Šveicariją. Gamtovaizdžiai įvairūs: gausu nemažų ežerų. Kelial ir praėjimai eina ne ten, kur žmogus nori, bet ten, kur kalnai ir ežerai diktuoja. Kalnų viršūnės apaugusios medžiais, tarp jų dunkso sovietinių kaimų nasėmial. Jų langai užkalti lentgaliais, užkšti šiaudais arba skarmalais.

Vietos gyventojai čia menkai vertėjai žemdirbystę. Jie daugiau linkę žuvininkystei, daržininkystei, nes kalnuose maža dirbamos žemės. Tačiau šiek tiek sodina bulvių, sėja rugių ir kitokio javo, bet daugiausia darėjai rėžiais rėželiais nusidirbę. Vieni ja žali, kiti pilki, tridi; atrodo, kad kalnas apdengtas gražiai, margai, išilgai einančiais dryžiais, antklode.

Mūsų mašina sukorė gal apie keliasdešimt kilometrų per kalnus, kalnelius. Diena eina visai prie pabaigos. Pradeda verkti pilkas dangus. Mes artėjame į bunkerių rajoną.

Štai ir bunkeriai. Pailgos bunkerių akys, klaikiai dairosi nuo kalnų i slėnius, ežerus, miškus. Naujai atvykusiam i bunkerius, atrodo, Kur tik einį, visur bunkeriai, apkasai. Pastatai karo apnaikinti ir tų pačių mažo ir reto. Apie bunkerius vaikščioja šalmuoti ginkluoti vyrai karšai. Šalmais gaudžia artilerija. Kartais ji prabyla taip stipriai, kad po kojomis net žemė dreba.

Paliekam bunkerius ir pasukam kalnu. Dairuoju, kur čia mūsų vyrai lėsisi. Tokių stovyklėje užsimuši bleškodamas — nerasi Čia visi užimti daugiau, negu bunkeriuose. Štai, tik ką vienas būrys sa daina grįžo, atlikęs šaudymo pratimus iš lengvųjų kulkosvaidžių, o ten aiškiteleje kitas būrys atlieka tankine rikiuote. Čia ne tik karšiajam, bet mokomasi ir ūkininkaujama. Viršūn traukio mėgėjus daržininkus kurie išsirenge dirba pluda daržuose. Nemaža plotus vyrai čia apsisodinę įvairiomis daržovėmis.

Vyrai turi ir gražių poilsiui vietų, kur jie vakarais renkasi pasėdėti, pasvajoti, kaip jie sako, rimtomis temomis, pasikalbėti ir mintimis pasidalyti, gautų iš Tėvynės laiškų, laikraščių paskaityti.

PAMINĖJO A. A. PLK. LUBICKĄ

„Ateitis" Nr. 258 paminėjo prieš 3 metus žuvusį Lietuvos kariuomenės pulkininką Praną Lubickį.

A. a. plk. Lubickas buvo ne tik karys, bet ir armijos vadas kultūrininkas. Jis slapyvardžiais Vikt. Pr., Vikt. Meirūnas daugiausia rašinėjo mūsų spaudoje teatro temom. Jis buvo ir teatro ir meno kritikas ir šioj srity pasireiškė dar būdamas labai jaunas. Jis kurį laiką yra leides ir redagaves žurnalą „Mena Kritika", yra suredagaves didelį leidinį Lietuvos Nepriklausomybės XX-čiui paminėti.

Velionis yra gimes 1886. VIII. 23. Panevėžio aps., Seduvos val., Vaidulionių km. Mokėsi Siauliu gimnazijoje, Kaunio kunigų seminarijoj ir Peterburgo universitete. Didžiojo karo metu buvo mobilizuotas i rusų kariuomenę ir pora kartų sužeistas. Iš pradžių kautynėse dalyvavo etlinlu, o baiges Irkutsko karo mokyklą — karininku.

Bolševikams paėmus Rusijoje valdžią, velionis prisijungė prie gen. Denikino ir kovojo prieš bolševikus. Denikino armijai žūstus, velionis pateko i bolševikų nelaisvę ir jų buvo pasmerktas mirti. Tačiau Lietuvos pasiuntinys Maskvoje poetas Jurgis Baltrušaitis spėjo laiku ji įšgelbėti ir 1922 m. su šėima grįžinti i Lietuvą. Čia, kaip karininkas, buvo paskirtas mokytu i kariuomenę ir iki pat bolševikų okupacijos dėl yrai karines pareigas, drauge dirbdamas ir kultūrinį darbą.

Velionis, jau kartą Rusijoje iškentes raudonųjų terorą ir nujaudamas, kad jis ir vėl gali pateks i pa bolševikų panleką ir žiaurumus išgyventi, pasuko savo paties ginklą prieš save, kad daugiau iš jo sadistiniai kankintojai nesišypsotų. Tai atsitiko 1940 m., kada Lietuva užplūdo raudonasis amaras. Po šiųu kančių mirė tų pat metų lapkričio 1d. palaidotas Kauno kapinėse. Anų laikų bolševikų rankose esanti spauda nepaminėjo jo mirties, todėl daug kam mūsų iki šiol nebuvo žinomas jo tragingas likimas, nors jį patį daug kas pažino arba žinojo kaip kultūrininką.

Čia yra psk. L. suprojektuotas ir jo paties įrengtas lietuviškas darželis. Kiek čia jo įdėta kruopštaus darbo, tiktaus sielos! Suranktos iš papupių, paežerių, plačių laukų gražesnių armedelių, klautelių, plytgalių, prisodinta įvairių gėlių. Darželio viršuje didelė pyramė Gedimino pilis. Ant jos plevėsuojanti lietuviška trispalvė. Iš akmenėlių, klautelių padaryta graži Vytis, Vyčio kryžiai, Gedimino stulpai, įvairūs patriotiniai šūkiai.

Po vakarinio patikrinimo stovyklėje viskas nurimsta, tik budi prie bunkerių tarnybos.

Z. V.

Grįžo

(Pabaiga)

Pusiaunaktis. Apsiniaukė ir vagone taip tamsu, kad nors pirštu į akį durk, nepamatysi. Tik karta nuo karto, kaip kumtelai. Švaigždės, pro atidarytas vagono duris iš garvežio praskrenda žiežirba.

Traukinys, it tyčia, nė kiek nesukubėdamas greda pirmyn. Kai privažiuos stotį, gerokai joje pastovės, pasistumdys su vagonais, net porą kilometrų atgal pavažiuos ir vėl, ne kiek „nesijaudindamas", slinks pirmyn.

Taip vienojė stoty bestovint, Jonas su Juozu, padarę „švalgybą", rado sau patogią vietą greitinam vagone ent šiaudų. Simas liko vienas su visų tėčių „turtu".

— Kur čia trankysies su pundais, kal taip tamsu, — atsako Simas, kai draugai jį kvietė pas save. Bus geral ir čia, — nusprendė jis, ir sustūmęs lagaminus ir kuprines i viesą krūvą, pasidarė visai neblogą guolį.

Nors ir mažai buvo miegojęs, ir dabar temsu, Simas užmigti negalėjo. — O būtų geral pasnaudus, — šalvojo Simas, — ir taip nejučiom praleidus keletą valandų iš karto žabusti savo padangėj. — Bet iš to nieko neišėjo. Mintys viena po kitos, jis naujos ir naujos eilėna i galva. Čia vaizdas nors ir buvęs prieš pusantrų metų, bet toks gyvas šiandien išvyksimas i Rytus. Todėl, dabar mato ant bėgių stovinčią žmoną su sūnėliu, atėjusius stotin jį palydėti. Visi žmonės matė tuos du berniukus ir tą žmoną ir ligai bemokiuojančius išvažiuojančiam stiukui, tik Simas vienas žuetė irta... Tai žmogus jis ir ta, kurios skruostu riedėjo atsisveikinimo ašara.

Čia vėl, rodos, pergyveni prieš dvi savaites buvusias kautynes. Tas povo sunkiausios, koklas kuopa tu,ėjo pusantrų metų bėgu. Buvo taip. Kuopa pateko i pasalas. Kitoj kiris ne kartą buvo išžvalgytas ir nikados nebuvo pavojingas, žakės stiukrio dėlė prieso gauja. Zygiuojančią kuopą jie pusp ė ė visą pusėjo ir buvo pasiryžę visus sunaikinti. Vienu momentu ant vyrų galvų pasipylė šimtai šūvių. Šaudė ne tik iš krūmų, bet ir medžių. Net vėsu nebuvo galima pasislėpti. Siandien tai prisiminus keistai atrodo, kad iš tokio pragaro su taip mažais nuostolais ištrūko iš bėdos.

Čia vėl prisimena visą pundą laiškų, kuriuos gavo iš namų. Juos visus Simas visada laiko arti savęs. Visi jie buvo perskaityti net po keletą kartų. Kiekvienam iš jų buvo nevažas skundų pluoštas, kuriuos Simas buvo pasiryžęs, kai grįš, sutverkyti. Vienam iš tų laiškų buvo parašyta kaip atėjo į Aj pasauli Gra- žutė. Šį, kad ir netrumpą laišką, Simas mokėjo atmintinai. Kas žin, ar bijos manęs?... O gal atbėgs kartu su Kostėnėlu pasveikinti sugrįžusio tėvuko? — taip galvojo Simas. — Jei bijotų, duosiu šokolado plytelę, jei, ne — tai tvirtai prigiausiu, pamysiu, šlubčiuosiu mažas rankytes, kojytes...

Zi diena neilgas ailkas ir Simas sudarinėjo darbų planą, kurie bus reikalingi vyriškos rankos...

Kai paskutinio vagono raudonas žiburys pranyko tamsoj, Simas nepasivaikęs ir nepaėmęs šaukšto ir nieko nesakęs, kaip ėjęs, tiesiai i nebegirdėjo, apsiniaukusį dangaus skliautą nužvelgęs žaibas.

— Žaibuoja, — sumurmėjo iš po šalmo bėgiais eidamas patrulis savo kaimynui.

— Gali būt lietaus?

— Gali, — atsakė kitas.

Bet kai tamsių eglių viršūnėmis nusidėjo dusliu grūmesu, prityrusi kario ausis atskyrė, kad tai ne perkūnas trenkė...

— Ir vėl mina, — sušvokėjo ordantis antras.

— Taip, bet tai toli.

— Gal už kokių keturių kilometrų?

Gal būt. Tikrai ne mūsų bare.

— Nuramino drauga pirmasis.

Ir patrulio žingsniai grįžo žvyru nutolo tamsoje...

— Nesunku gyventi duobkasiui, kuris, matydamas ašaras upeliais bėgant, gali šaltai, linguodamas galvą pasakyti: Eia verkia daugiau, nem ki žiol mačiau. — Taip galvojo Jonas, rymodamas prie dulkėto vagono lango, paskendęs mintyse ir nematydamas, ką daro kaimynai aplink. — O gal būtų geriau, kad parašydiau laišką? — Atėjo dar nauja mintis...

— Ne, ir dar kartą ne, — toks buvo paskutinis ir galutinis sprendimas. Tai mano pareiga. Turiu nusišypsot ir papasakoti visa kaip buvo. Bet kaip pradėti?..

Daug galvojo Jonas. Daug kartų pusbalsiu kartojo žodžius, kurious norėjo kaimynui atmintinai. Jos jis turės dar šiandien pasakyti žmogui, kurį matys prima ir gal paskutinį kartą...

Taip begalvodamas privažiavo kelio gala. Traukinys sustojo. Didžiulis laikrodis, kabąs stiklinėje perono pastogėje, rodė pusę dešimtos. Peronas pilnas uniformuotų vyrų knibždėte knibžda. Šviūpaujant ir šūkaujant kupriniju jūra banguoja peronais iš vieno į kitą galą.

Sutvarkęs pas stoties budintį karininką dokumentus, Jonas, kaip daugelis kitų nusileido laiptais žemyn, perėjo ligą koridoriu ir lėšjo i stotį. Minia žmonių, kažko belaukiančių, daug daug margumo. Lauko moterys, laukė vyrai. Tarp suaugusių lanūčiojo vaikai. Du vaikai ir vienas senis, pamate Joną nešant lagaminą, staiga sušuko ant pačiu tarnavimą. Sakėsi turį ir dviratukus, gali lagaminus iki namų nuvežti. Bet Jonas trumpu galvos mot tu davė jiems suprasti, kad jam to nereik. Savo bagažą jis paliko stotyje apsaugoje ir tik Simo lagaminą nešinas, plačiais stoties laiptais lėjęs i erdvią stoties aikštę.

Kai pažvelgė i ligą, tiesią gatve priešais save, pajuto dar labiau, kokią sunkią naštą jis neša su savim. Daug jis pažadėtų, kad ir pirmam sutikt žmogui, kurs paneštų nors dalį sleigančio jį rūpesčio

Nuliūdęs, nuvargęs kiek pagreitinti žingsnį, bet greit pajuto dėšinės kojos skausmą. Ne to, ir pora savaičių, pragulėtų ligoninėje, kol pasiėjo ligą.

Kaip būtų dabar gera eiti mums trims, — pagalvojo Jonas. — Būtų gera, bet...

Simas... Simas jau niekad nebegrįžo...

Iš pilko dangaus dulkėjo smulkūs lietaus lašai. Miesto žmonės, įtraukę kaklus apikaklėsna, kažkur skubėjo. Kaip keista, kad jie visi eina prieš žvėrą. Tarytum bėga iš miesto.

Nors ir sunkus Simo lagaminas, bet Jono širdy buvo dar sunkiau. To gatvėje nieks nepamatys...

Karininkas budintysis žodžius, Jonas, atsargiai statydamas skaudančią koją, nušlubavo senamiesčio link.

Aėjęs kuprotose lėpos šakose pasislėpęs garsiakalbis garsino praeivians apie vykstančias smarkias kovas Rytuose. Gražiąsis pilentinis vyro balsas aiškino praeivians, kaip vykęs kovos vyras prieš vyrą, kaip šūsta atėjūnų iš Rytų masės, kaip visi darbu turi padėti kovojantiems Rytuose, buditi Naujos Europos sargybojo...

Bet niekas iš praeinančių nesustoja. Gal trukčo lietus, o gal... Kas žino ko ir kur ska šioka žmonės...

Ponia Kievienė su krepšiu ranko-

Kas naujo LIETUVOJE

— Generalinis komisaras sutikimą gaminamas tam tikras kiekis specialių drabužių, tiems dirbantiesems, kurie dirbs Šapiose, vietose, kaip, pvz. fyzikai, statybininkai, plėstyvinių, kanalizacijų, durpynų darbininkai ir kt.

— Viru istaigos taisnuotojams ir dirbantiesiems „Sodybos" parduotos ginklai daržovių — šeknlavaisių po 20 kg vienam asmeniui.

— „Valgio" Skyrių Centras Vilniuje nuo 8 m. lapkričio 10 d. atidaro sveiatinę „Palanga" Vilniaus st. Nr. 33 (Kafe klubo pataisose). Sveiatinė veikia nuo 15 lict 20 val.

— Lapkričio 7 d. Vilniaus mieste įvyko paskutinieji šiais metais Savitarpinės Pagalbos rinkliavos dėžutėms.

— Relcho Komisaras Rytų Kraštui notvarkin. tabako aušinimojams 1943/44 metams yra padidintos premijos už pristatytą tabaką. Už 100 kg drėgno tabako lapų duodama 10 taškų, už 25 kg machorkės lapų su perskę taiš stiebels — 1 taškas, už 125 kg perskeltų ir viso kaliotinių machorkės stiebų 1 taškas.

— Nuo lapkričio 5 d. Vilniaus parduotuvesė nustatyta nauta duodamos kainos: juoda duona iš 97% maiimo miltų 1 kg. — 17 pf ir pagerinta 93% maiimo miltų 1 kg — 20 pf. Duoni jau parduvinėjama naujomis kainomis.

— Specialiu Generalinio Komisaro Lietuvai potvarkiu numatoma atkirpti dėžutės dėmesys į gyvulių veisimo paterėjima. Numatoma sudaryti specialiai komisijai, kuriai nuožat tikrins ir prižiūrės veisiminus gyvulius.

— Nuo spalio 30 d. Vilniaus Miesto Savivaldybės Pasu Biuras atbėgliams iš TSRS išdavinėja asmens liudijimus ir tonos svalvos. Pagal šiuos liudijimus atbėgėliams bus leidžiamos ir maisto kortelės.

— Šiuo metu jau paskirstytas miesto ekininkams javų ir bulvių prievolės kontingentas ir pradėjamas atsistyti ragučių kontingentas.

— Geresniam ir racionaliesniam žemės panaudojimui darżams ar pasėliams. Žemės aklypus Vilniaus Miesto Savivaldybė kiltiems metams pradėjo nuomoti jau dabar.

— Nuo spalio 23 d. už pristatytus „Sodybos" supirkimo punktus baltiosius vėlyvosiosios kopūstos paddintos prenijos. Anksčiau už 500 kg kopūstų buvo duodamas 1 taškas, dabar už 200 kg kopūstų duodamas 1 premijinis taškas.

Kultūrinės naujienos

— Nepersenai suorganizuotas Marijampolės ens. Liet. Karių ir Jų Šeimų Globos Komitetas. Komitęto pirmininkas kun. Dambrauskas. Apskr. komitetas tuojau pradės organizuoti komitetus aps. miestuose ir valsčiuose. Be to, numatos prisvesti pinigines, šilta drabužių ir knygų rinkliavas.

— Lapkričio 8 d. „Varpo" choras, 8 d. Sinlaus, 14 Vilniaus gimnazinės ir Pasaugos tautinių šokių ansamblis koncertavo vienoje Vilniaus karo lėgoniėje sužeistiesiems lietuviš. ir vokiečiams.

— Lapkričio 5 d. muzikas Konrasas Kaveckas Kaune, Igulos bažnyčiėje, surengė vargonų muzikos koncertą. Programoje buvo išpildyta M. Reserio kūrinių.

— Spalio 30 d Kaune Didžiajame Teatre įvyko Darutės Nasvytytės ir jos mokinės meno šokio koncertas, o lapkričio 10—11 d. Vilniaus Miesto Teatre.

— Spalio 25 d. Kaune Savitarpinės Pagalbos 2-ta metų sukakties proga buvo surengtas literatūros ir meno vakaras. Programą atlikė rugsėjine Savitarpinė Pagalbai menininkai: Vanda Zigmantaitė, Ona Gelistė: B.auzdišinaitė, A. Kavaitytė, L. Storeikė, dramos artistas K. Gendrėnas, Kaune Jaunimo Teatro artistas A. Čekanauskas, Kauno Radiofono koncertmeisteris pianistas A. Mrozinskas, polieljos būdų orkestras ir choras, dir. Br. Jonušo.

— Kaune, eidamas tarnybos pareigas, garbingai karšo mirtin šuvo

eilininkas

Vytautas Žubrickas ir Ignas Venckus

Jų tėvus ir artimuosius nuoširdžiai užjaučia

Ba. Vadas, karininkai ir karšai

Rytų frontie, kovoje prieš bolševizmą, garbingai šuvo

eilininkas

Napo'eonui Levinsku'

Jo šeimą ir artimuosius liūdesio valandą gilinai užjaučame.

Kuopos Vadas ir karšai

LAZDIJIEČIŲ ŽODIS SAVO GĖLIAS IR DAILIAIS BATALIONUI

Lietuvių Karių ir jų Šeimų Globos Komitetai apskrityse yra gavę globoti ir rūpintis kuriuo nors lietuvių batalionu. Komitetai jau susirišę su jiemu pavestais globoti batalionais. Stat. žemiau dedame Lazdijų komiteto ryšį savo globojamo batalijono vadui:

„Ponas Vade,

Kur dangus ugnimi liepsnoja, kur plieniniai Jūsų batalijono vyrai veidai kovose nušviečiami gaisru, kur Lietuvos vyrai dangstomi mėšlų gėmiu ir grasinami nuolatinių pavojų, i ten ši karta atkreiptos mūsų širdys ir mintys, pri e mo'mu Lietuvos karšių vardžiai. Dviliūs sūnų ir dukterų, mokslo ir prakalto žmonių nuoširdumas ir užuojauta bei pasidžiaugimas savo karšiais ir jų žygiais. Jūs, mylimi karšai, mūsų mėčių, paparbos ir meilės esate lydimi i mūšius ir pergalė, o mūsų visų kerštas ir pagėda skriėiamai priei priešą — bolševizmą, tykoiantį mūsų Tautos gyvybės ir garbės. I laisvę Jūs ėeneiai, kur saulė šviesi, tėvynės prisiėlėsi, mirtis tuhalai, o paskui Jus i laisvę eina visa Lietuva, mes — ir ėia Tėvynėje ėaneiėeji, ir Sibiro laisvės trokštantieji, ir po visą pasaulį blaškomi lietuviai.

Šiuo laiėku Lazdijų apskrities gyventojai su Jumis užmezga ryšį; mokslėiviai tėvynautojai, kaimų žmonės, vyrai ir mergaitės raišys Jums laikšus, sveikinę Jus iš toli mos Tėvynės, parašys kupę ašauja, linkėdami Jums ir kituėiu tėvynėsai Lietuvos žemė su kryžiais, dirvom ir miėkėms.

Jie siųs Jums knygas ir laikraėius, kad Jūsų ir Lietuvėikės raišos rors truputį sutrumpėtų nūrias ir žiaurios dienos, kad ilguose rudens ir žiemos vakarose tie ėnei nors šiek tiek gėdrios nuoėiėos.

Kaimų mergaitės Jums parėpins šiltų drabužių, miesto gyventojai Jums pasukos savo prėšines, kad ėnei nėšėėtų ir pūgos būtų lengvėsni ir ėnėlėsni.

JŪS, VYRAI, kurie mindžiėate žemę, kadėse kraujų nulaistyta Aigirdo ir Vytauto pulkų, kurie nė nežinodami praėnaie pro jų kapus ir kurie be baimės mėstėate ir rėmėgate šalia protėvių. Jūs esate didžiausia lietuvių tautos garbė! Jums mes turime būtė dėkingi, nes Jūsų dėka mes gėlėmės ir gėlėmės, nors gal per maža dar jaučiame jos didumą.

Lazdijų apskrities Lietuvių Karių ir Jų Šeimų Globos Komitetui p. Pirmasis Generalinis Tarėjas pavedė globoti ir rūpintis Jūsų Batalionu.

Juma, garbingas Vade ir ginklo Vyrai, linkime sėkmingai apginti tėvėlės ir jėvę tėvas, seses ir brėlius. linkėmai grįžti į Tėvynę, į tėvų šėdybėi karšių šėpirėtas, nes anot Maironio:

Retą atras! Lietuvoj vieta, nors jį žydėtų rasa tarp rūtų,
Kur už Tėvynę kraujas nėlėtas, kur atminimai garsi nebėtų".

NAUJIEJI LEIDINIAI

Petras Rimkūnas KIEMĖNŲ KAIMAS. Kaunas — Kuk. Valstybės knygų leidyklė „Sakalas". Trėšas. 10.000 egz. Kaina RM. 2.10.

Naujai atgavintoji „Sakalo" knygų leidėja šias savo pirmųjų knėgų išleido P. Rimkūno apysaką rinktinį „Kiėmėnų kaimas". Tuo būdu P. Rimkūnas šiais metais pasirodo su trėjėmis savo knygėmis — „Naslaitėlė" — pasaka vaikams).

Siėme leidinyje yra įdėtos 6 apysakos, kurių kiekviena atskirai paėima, yra atbaigtas vėizdas ir kurios vis dėlto turi daug ką bendro. Pirmoji ir svarbiausioji jų jungtis yra tai, kad viską jų veikėme vieta ir laikas, nėmaž ne kėsi vėrtai vyksta Kiėmėnuose ir jų kaimynystėje. Paskui bendri yra ir kai kurie veikėjai. Tik vienoje apysakoje jie yra pagrindiniai, antroje antrėjėis. Charakteringa visėms apysakų veikėjams yra gimtosios žėmės meilė. „Kitos meilės praėinančios, kaip žėmės meilė, nėra". Ir tėsėi jėmės nėmari, nes žinoja, kad tėkiu pat įkarščiu i ją puls jų vaikai ir vaikų vaikai".

Kaimo gyvėnimo atvaizdavimas visose apysakose yra gyvas ir ivairus. Stat. apysakoje: „Audra grėuna Kiėmėnuose" pavaizduotoji gamos jėista yra tokė didėlė kad, rodėsi jį viską sunaikinusi palaus ir kiėmėnėičius, taėiau, jei senieji vienas kitas ir palėtė, tai jaunieji yėl kyla ėnujėr. Sunkusis darbas kėlias yra ir seniui ir eigėtai, neturėdėmi artimųjų ir gyvenėmosėi sukurtas „Liėpsnabarzėjės". Mažųjų pasaulis pavėizduotas „Mažajam malūninėke".

Tėvynės, žėmės ir žmonių meilės stiprinėsėi paėrėdys čuotas apysakoje: „Ant prakaituotos žėmės" Čia darbėtus ir kūrėbingas Mykolas žėmyli ir veda Morta. Visomis jėgomis ir sėlėmis,

Nr. 46 (1208) Vilnius, 1943 m. lapkričio 13 d.

6

PRENUMERATA: metams — 6 RM; pusei metų — 3 RM; 3 mėn. — 1.50 RM.
Išsirašoma mažiausiai metų ketviriėsiui, prisilaikant kalendorinės tvarkos, pav. I — III mėn., IV — VI ir t. t.

ŽVAIGŽDUTĖ

MŪSŲ GYVENIMAS

2 METAI

Tėvynės laukuose birželio gėlės pražydo tauriųjų sūnų krauju aplaistytais žiedais, patrankų salvėms drebinant orą ir žemę. Tame karo sūkuryje pirmomis dienomis gimė vienas pirmųjų Liet. Aps. Daliinių Batalionas. Jis padėjo vokiečių kariuomenei išgrūsti raudonąją palšą iš Tėvynės žemės.

Lapkričio 13 d., kai brėško pro Gedimino ir Trijų kryžių kalnus rudenio rytas, krito baltos sniegnės po kojų ir ant šauniosios lietuviškos uniformos, nejučiomis, susikaupę, plieno šalmą gerai prisispaudę prie galvos, pro tautos šventovę — Aušros Vartus — tylėjo mintyse pasimeldę, paprašę Sv. Marijos palaimos visuose gyvenimo žingsniuose, neatsižvelgdami į nieką, išvykom į Rytus padėti kovoje prieš bolševizmą.

Lapkričio 13-ją 2-ją metų sukakti kiekvienas bataliono karys sutinka niūriuose bunkeruose prie šaudymo angų, tvirtai spausdamas ginklą. Mintyse pergyvena erškėčiuotus bataliono kelius, tų dviejų metų dūvy prseitus. Prisimenamas tų vinų ginklo brolių būrys, iš kurio kiekvienas karys vaizduotėje menasi, kaip čia seniai visi linksmi su daina žengėme, dalijomės spidžiais, džiaugėmės laimėjimais, sunkiai pergyvendami pralaimėjimus.

Jie karžygio mirtimi žuvę, šiandien tylės lūsi žvaliose Rytų vietovėse. Sužeistieji, kurie savo bragiu krauju aplaistė Rytų dirvonus, šiandien yra gyvi liudytojai mūsų buvusių kovų.

Batalionas tų 2-ųjų metų būvy tu-

Tiekimo mašinos atvyko

J. ltn. Vizgirdas nuotr.

ATSIPALAIDAVĘ IŠ RAUDONOJO JUNGO

Be š. m. „Kario" Nr. 30 paskelbtų lietuvių, kurie iš tariamosios „lietuvių divizijos" Sovietuose yra perbėgę į vokiečių pusę, vienas mūsų karys iš Rytų pranešė papildomai, kad taip pat yra perėję į vokiečių pusę dar šie lietuviai:

1) **Povilas Kepenis**, Juozo sūnus, iš Kauno.
2) **Balys Baranauskas**, Rasėinių aps.
3) **Grigorijus Ivanovas**, Archipo sūnus, Zarasų aps.
4) **Jonas Pikūnas**, Motiejaus sūnus, iš Simno.
5) **Antanas Petkevičius**, Adomo sūnus, Ukmergės aps.
6) **Marcijonas Balbatūnas**, Zarasų aps.
7) **Gordijus Labinas**, Obelių vl., Rokiškio aps.
8) **Jonas Liukas**, Juozo sūnus, iš Kauno - Šančių.
9) **Balčiūnas**, Obelių vl., Rokiškio aps.
10) **Navikas**, Obelių vl., Rokiškio aps.

Šis mūsų karys rašo, kad iš viso jam teko matyti apie 50 lietuvių, perėjusių iš bolševikinės divizijos į vokiečių pusę, bet kitų pavardžių sužinoti nepavyko. Iš perėjusiųjų jam teko girdėti, kad be š. m. „Kario" Nr. 40 paskelbtųjų, jie palikę gyvus dar šiuos lietuvių karius: kpt. Simonaitį, ltn. Rimą, vrš. Paliūną (buv. Palevičių), psk. Žiedūną, psk. Juozą Drandželauską, psk. Sakalauską, j. psk. Vabolį, j. psk. Vladą Jakną ir j. psk. Adomaitį.

KONCERTAS SUŽEISTUJŲ KARIŲ NAUDAI

Vyriausiojo Karių ir jų šeimų Globos Komiteto rūpesčiu, lapkričio 7 d. Kaune, buv. Karininkų Namovės salėje, įvyko pirmasis viešas koncertas, kuro pelnas skiriamas mūsų sužeistųjų karių naudai. Koncertas prasidėjo 16 val. Programą atliko valstybės teatro, operos ir baleto ženklai: Dambrauskaitė, Kalvaitytė, Pilka, Jovalšytė, Aukščiūnas, Šventickaitė, Stanelka, Lietuvaitytė. Akompanavo Morozinskas ir Kalvaitis.

Šiame vyr. Komiteto surengtame koncerte ypatingas gen. tarėjas P. Kubiliūnas, o taip pat kiti tarėjai, vermachto atstovai, sužeistieji lietuvių ir vokiečių kariai ir kiti mūsų kariai, su sveičiais ir želnomis. Buvo taip pat nemaža ir Kauno visuomenės. Koncertas, kaip pirmasis, pavyko ir iš gauto pelno tikimasi geros paramos mūsų sužeistiesiems kariams.

Tikimasi, kad panašūs koncertai nedelsiant bus surengti ir kitų provincijos komitetų iniciatyva. Jau bent trečiasiais karo metais prašėjimai organizuoti ir visu platumu remti mūsų kovojančius karius priešrašūtingąjį bolševizmą.

PADĖKA

Mylimam sūnui ir broliui el. Broniui Tvaskui žuvus Rytų fronte, Lietuvos Apsaugos Dalinių Rytų Karininkai, Adjutantai ir Lietuvos Apsaugos Dalinių kariams, užlaužusiems mus liūdesio valandoje, nuoširdžiai dėkojame.

Nuliūdę
Tėvai, broliai ir seserys

♦ PAIEŠKOMI DINGĘ KARIAI ♦

— Ieškau savo sūnaus **ell. Vincas Urbelis** (1918. VI. 1 d.), tarnavusio 2 art. pulke Kėdainiuose, vėliau įvairiuose artilerijos daliniuose, o nuo 1941. VII. 22 d. 262. SP baterijoj Varėnos poligone. Kas iš kas žinotų apie jo likimą, prašau rašyti Aneiei Urbelienei. Slapaberžės p. ag. Kėdainių aps.

— **Ell. Povilas Repečka**, prieš karą tarnavęs Pabradės poligone. Dingo pirmomis karo dienomis. Kas žinotų ką nors apie jį, prašoma pranešti Onai Repečkienei. Trakinių km., Kurkliai, Ukmergės aps.

Prašo atsiliepti

— **J. psk. Antanas Graževičius** — **Kazlauskas**, kilusi iš Alytaus val., Panemuninėlių km. prašo atsiliepti arba žinančiųjų apie jį pranešti. Telko Juozas Mikučionis. Stakliškių Policijos Punktas. Stakliškės, Alytaus, aps.

— **J. psk. Juozą Matikową** kviečiame prašo atsiliepti Alfr. Markauskas. Siauliai, Dariaus - Girėno gt. 26.

♦ NORI SUSIRAŠINĖTI ♦

— Karys Petras Bačkis Rytuose nori susirašinėti su lietuviais, gyvenančiais Vokietijoj.

— Ell. Albertas Gegžna Rytuose nori susirašinėti su Tėvynėje gyvenančiais tautiečiais - tėmis.

Abiejų adresus galima gauti „Kario" redakcijoje, atsiuntus pašto ženklą.

Žuvę draugai

Neilgas dar, rodos, tas laikotarpis, kai mūsų šiatybos batalionas taikininkauja Rytuose, tačiau jau negalėstingas's likimas spėjo pagrobti iš mūsų tarpo dvi jaunas jėgas. Dar neseniai abu dalijosi mūsų dėlaugmu ir vargu, gyvendami bendrais troškimais padėti savo Tėvynei, ir dabar jų mūsų ellėse nebėra.

Pasigendame šviesiaplaukio, visada linksmo ir nuotaikingo ell. **Vytauto Zubricko**, kuris rugsėjo 20 d. naktį, saugodamas savo draugų pulkį ir ramybę, ginklu rankoje pasipriešino raudonųjų banditų naikinimo troškuliui. Tamsi naktis ir priešo klasta nutraukė jo jauną gyvybę. Jo budrumas ir auka padėjo apsaugoti kitus draugus.

Ell. Vytautas Zubrickis gimė 1925. III. 7 d. Kaune Buvo baigęs 4 gimnazijos klases.

Spalio 23 d., eidamas tarnybos pareigas, žuvo ell. **Ignas Venckus**. Romus ir mažakalbis Ignas, gimęs 1921. VII 25 d. gražioje Salantų apylinkė, prieš karo laiką mokėsi šemės ūkio mokyklą, norėdamas būti naudingu Lietuvos kaimui ir paskutiniu metu buvo kontrolisiatentu. Tačiau lemtis jam neleido savo gabumų ir jėgų išskleisti, nuešdama kūrybinga gyvybę į kapus.

Abu palaidoti miestelio N. broliškose karių kapinėse. Tarp rudeninių berželių ir medinių kryžių lėdygo dar du kryžiai su lietuviškom pavardėm toli nuo tėvų šalies. Abu lėsisi tarp įvairių tautybių karių. Šeniclindami lietuviško kraujo auką bendroj ginklo bičiuvystėj.

Stasys Pulkauninkas

Nežinomas ar nepažįstamas kareivis?

Nesu kalbininkas, tačiau pastebėjau, kad nei spauda, nei daugelis tautiečių nerandą skirtumo tarp „Nežinomo Kareivio" ir „Nepažįstamo Kario", o vis dėlto šios dvi sąvokos yra skirtingos ir viena antrai priešingos. Kad spauda suradę Lietuvos „Nežinomą Kareivį" Rytuose, yra daugiau negu keista, o kad tautiečiai, pasekę jiems nurodytu pavyzdžiu, rašo „Nežinomam Kareiviui" laiškus ir siunčia dovanėlių, tai už šitą jų poikti negalima.

„Nežinomas Kareivis" ir jo kapas yra Kaune, Karo Muzejiaus sodnely. Prie jo kapo kiekviena vėkara rūkinama smilkalai, atliekama gedulingos apeigos ir įvairių iškilmių metu uždedami vainikai. O kad Rytuose būtų teks „Nežinomas Kareivis", kuris iš savo brangių tautiečių priimtų dovanėles ar skaitytų jam adresuotus laiškus, tai toko nėra. Rytuose yra tik daug kam nepažįstamų Lietuvių kareivių.

„Nežinomas Kareivis" vadinamas tik todėl, kad jis yra nežinomas, sakysime, to kauiai buvo rasti, tik tuo buvo žinoma kokiam laipsniui, varduj ir pavardei jie priklauso, todėl jie palikę „Nežinomo Kareivio" vardu kaip simbolis pagerbti visus žuvusius.

Taigi nemaišykime simbolinės reikšmės daiykų su paprastais, kuriems nei „Nežinomo Kareivio" vardas, nei garbė nepriklauso. Gyviems kariams į Rytus rašykime . Nepažįstamam kariui"

Jul. Susmaras

Aukos kariams Rytuose

Per „Kario" redakciją mūsų kariams Rytuose paaukojo šie asmenys:

Dovydaitis: vilnonių pirštinių su priedais — 1 porą, ausinių — 1, kortų — 1 kaladę, knygų ir žurnarų — 24. Č. **Vytas**: vokų — 10, rašom. popieriaus — 80 lap. **Kazys Algėnas**: popieriaus laiškams — 120, atvirkų — 20, religinių paveikslėlių — 120. **Veronika Adamavičiūtė**: penkis siuntinėlius nepažįstamiems kariams. **Čelestinas Nagalis**: žurnalų — 15, brošiūrų—2. **Apol. Bukaitytė**: trispalvės vėmėzėlagos. **E. Dilkaitė ir M. Kiela**: Feldpost atvirukų — 110, sąsiuvinių — 12, pieštukų — 4, kortų — 1 kal., knygų — 2, tautinių ženklinėlių — 4. **Vyt. Tėvelis**: žurnalų — 12. **V. Lukošiūnas**: knygų — 14, vokų —10. 1942 m. „Savaitės" kompl.—1. **V Nenorta**: knygų — 7, rašom. popieriaus — 18 lap., plunksnų — 32 ir pinigais — RM 30. **J. Suopys**: vokų — 1000 ir laiškams blokų 20. **Jonė Gaidelytė**: knygų — 6.

Ir praeitame numeryje paskelbti asmens paaukoję per „Kario" redakciją.

KLAIDŲ ATITAISYMAS

„Kario" Nr. 44, rašinyje „Trumpa 29-jo Šaulių Teritorinio Korpo lietuviškųjų dalių iš raudonosios armijos atsipalaidavimo sąžvalgą", yra klaidingai išspausdintos šios pavardės: a) Traukimosi metu sušaudytas ne j. ltn. Levinas, bet j. ltn. Levinas. b) Su gen. št. kpt. Puknium žuvo ne kursantas Girčius, bet kursantas **Gricius**.

To pat numerio paskutiniame puslapyje, vrš. Jeronimo Levicko pažėkoje, buvo praleistos šios pavardės: ell. **Mažiešiaus, Noreikevičiaus** ir ell. **Jono Kaminsko**, kuriems vrš. Levickas irgi reiškia padėką.

„Kautynės" Kaune

„Jau ne kartą mums teko išgirsti Rytuose esančių karių nuiskundimai tais asmeninis, kurie rašo apie juos, sėdėdami Kaune". (Iš „Kario" Nr. 43.).

J. DOCIAUS KARIKATŪROS IR ŽODŽIAI

Valkšlinėjo Petras Lašas,
Žiūri — du žvirblukai pešas;
Pažiūrėjo, pažiūrėjo —
Piesi galvon didi idėja:
Pešas žvirblai, žmonės pešas...
Kad taip čmus ir aprašius!

Minsko pelkės, Gaujos. Karas...
(Geras daiktas honoraras!)
Tiktai kaip čia? apie ką čia?
Nieko panašaus nemačiuas?...
Mąstė, svarstė, nemurimo —
Pirko glėbį įkvėpimo.

Ir štai Petras savo butę,
Tarsi bunkery kur būtų:
Puola kuopa, puola pulkas —
Sprogsta bombos, zvimba kulkos;
Žygiai, nuotalkos laimėjus
Iš po plunksnos liete liejas.

ŽIEMA ARTĖJA!

AUKOKIME MŪSŲ FRONTO KARIAMS